

ÁRNYOK

FEMINISTA FOLYOIRAT

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án :: ::

Ára 20 fillér

Előfizetési ára: egész évre 5, félévre 2*50 K

Az élet beszél.

Mi újság? Sarajevo piacán történelmet csinált két golyó.

Politikai okokból elárvult három gyermek. A gyilkos és az áldozatok politikájának az árvája a három kis fejedelmi gyermek. Vajjon mire felnőnek, még mindig azt fogadjuk-e majd el politikának, amit ma annak neveznek? Anyatejjel kereskednek Magyarországon, Európa egykori éléstárában. Hát nem gyönyörű fejlődése ez a magyar termelésnek és kereskedelemnek? A Háziasszonyok Országos Szövetsége politika kizárásával buzdón »küzd« a drágaság ellen. Petícióinak és deputációinak számával valószínűleg hamarosan recordot fog elérni. De hogy az élet olcsóbbá tételét naiv eszközeivel nem érte el, az bizonyos. A nagyszombati polgári leányiskolában a hittantanító a gyermekrontás hosszú sorozatát követhette el anélkül, hogy az áldozatok, 10-14 éves gyermekek, fel merték volna jelenteni. De a nemi felvilágosítás profilaktikus védelmében még mindig nem szabad részesíteni az iskolás gyermekeket. Mert ha tudnák, mi fenyegeti őket az Albrecht Gézák — hányan vannak a világon — nem kaparinthatnának annyi áldozatot. De azért az izgága feminista sereg azt meri állítani, hogy a férfiak egymagukban nem tudják a világot rendbe hozni.

A gyermek-áldás

A római fürdő mögötti Kissingi pusztán Moser

Miklósné a kútba dobta öt gyermekét és önmagát. És amikor menteni próbálták csak azt hajtogatta: »Dobják vissza a gyermekeket, hadd haljanak meg, én is meg akarok halni, engem a gyerekek tettek tönkre.« Amikor pedig már jobban volt, ezeket mondta: »Férjem reggel hat órákor ment el a lakásból. Felkeltem, hogy rendet csináljak. Öt gyermekem van. Ezek közül a legkisebbiket tegnap akartam elválasztani. A gyermekek roppant

idegessé tettek. A két éves kisfiú *állandóan sikoltoz* és amikor ezt hallottam, *hátral az agyamban roppant fájdalmakat éreztem*. Férjem távozóban még szólt nekem, hogy maradjak fekvé az ágyban, de én felkeltem és a házimunkámat akartam elvégezni.

A gyermekek közül az egyik erre sírni kezdett, *idegroham* leptem el és ebben az állapotban követtem el tettemet. A férjem áldott jó ember, soha nem vesztettem össze vele. *Nem tudtam elvégezni a munkámat sohasem a sok gyermek miatt, ez keserített el a végletekig.* Hány millió asszony-nak a mása ez? De azért bűn volna, ha az orvosa figyelmeztetné, hogy ne *hozzon* saját és utódai egészségének kockáztatásával túlsók gyereket a világra.

Ez is a gyermek-áldásról szól.

A munkanélküliek deputációja a kereskedelmi miniszternél járt. Amikor a formális számadatokat befejezték és a miniszter meghajlással jelezte, hogy a fogadtatásnak vége van, egy festőmunkás minden ceremóniát félretéve, megszólította a minisztert:

»Nem mehetünk így el! Ez a válasz nem elégít ki bennünket, mert mi már a végső nyomorban vagyunk! Ide elhoztunk egy munkásembert, ott áll a szélről, tessék megnézni: *ennek az embernek, aki kilenc hónap óta koplal, tíz gyermeke van és most ki akarják dobni a városi lakásból, mert nem tud fizetni. Pedig a felesége éppen most várandós.* És most a sok bajban ő is beteg lett, ha volna is munkája, nem tudna dolgozni, mert az orvos szerint lázas beteg.«

Tessék kérem megfigyelni: Tíz gyermeke van. Kilenc hónap óta koplal, de azért a felesége megint várandós. A munkás pedig most maga is olyan beteg, hogy még ha kaphatna is munkát, nem dolgozhatna. Reméljük, hogy az asszony holnapután talál egy kutat ahová a tizenegy gyereket, a beteg férjét és tehetetlen önmagát beledobhatja.

Az antik világ femnizmusa

AMAZON.

Zsófia tragédiája.

A császári trónon nem lehetett volna férje sorsának részese; de vele kellett pusztulnia, mikor e trón várományosát ölték meg benne. Politikus asszony volt, aki a maga egyéni meggyőződése fanatikus hívéül tudta megnyerni nem csupán férjét, de egész környezetét. Bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy a politikai törekvések nem vonják el az asszonyt a meghitt családi körtől; hogy éppen a női kedély és belátás, viszi bele a legveszedelmesebb helyzetekbe, önt »férfias« bátorságot a trónörökös feleségébe éppen úgy, mint a francia pályaőrébe, aki halott férje kezéből kapta ki a jelző zászlót és órákon keresztül helyettesítvén vonatok egész sorát mentette meg a pusztulástól; vagy abba a mátyásföldi asszonyba, aki férfiak egész csoportjától körülvéve, egyedül kísérli meg a szemégtödörben alétan fekvő 2 ember kihúzását. Tragikusan tanulságos, hogy a házassága révén érvényesülő asszony mennyire bizonytalan talajon áll!

A radikális párt és a nők egyenjogúsítása.

Írta: BÉDY-SCHWIMMER RÓZSA.

Ha a magyar nőmozgalomnak eredményei felmérésére kézzelfogható mértékre volna szüksége, akkor főképen három mérőszerszámra kellene utalnia. Elsősorban a kormány tavaly elfogadott választójogi javaslatát kísérő magyarázatra, amely a nők választójogát elvitázhatatlan szükségletnek jellemezte. Másodsorban Andrássy pártprogramjára, amely a nők jogkiterjesztését, ha félénken is, de emlegeti. És végül a polgári radikális párt programjára, amely a nők választójogát is kifejezetten követeli.

Teoretikus eredményekben a magyar nőmozgalom kilenc évi munkával a félszázados angol nőmozgalom mellé került, maga mögött hagyva a német és a francia mozgalmat.

Mindazok, akik munkairányunk helyességében kételkedtek, akik az elveinkhez való szigorú ragaszkodást hibáztatták, akik taktikát ajánlottak a kíméletlen ellenünk vagy velünk irányelv helyett, most remélhetőleg utólag megemelik a kalapjukat a Feministák Egyesületének politikai hajthatatlansága előtt.

Különösen az olyan radikális feministák — mi kénytelenek voltunk radikalizmusukat kétségbevonni, tagadni — okulhatnak az eredményeken, akik a párt-hűség erényéből bünt faragtak, amikor elfogadták, hogy a nők igényeinek félretolása összeegyeztethető az igazi radikalizmussal. Mintahogy a szocialisták is meghamisítják tanaikat az »előbb a férfiak« érvényesítésével.

A magyar radikalizmus pártmotorra sűrűsítése régen várt eseményét mi ránk, nőkre nézve is örvendéssé tette nevelő propagandánk hatásának! látható eredménye, örülünk annak, hogy kilenc évi hadakozás után azon az oldalon is belátták igazunkat. Vajjon a nők egyenjogúsítására vonatkozóan komolyan veszik-e majd saját programjukat a választások után, amikor tettekről és nem esetleg igénybe veendő szolgálatokról lesz szó, arra nézve megoszolhatnak várakozásaink. A férfiak politikája általában minden hitet és bizalmat

kiölhetett a jogaikért küzdő nőkben. Megszorultság idejében ígéret, hatalomrajtás után szőszegés, jellemzi nagyjában a politikai pártok viszonyát a nőkhöz.

De e tapasztalatból kifolyó bizalmatlanságot az új párttal szemben készek vagyunk felfüggeszteni, mint ahogy 1905-ben, a Feministák Egyesülete nyilvános politikai fellépése kezdetén, a függetlenségi pártnak is előlegeztünk bizalmat. Radikális barátaink akkoriban súlyosan kritizáltak bennünket ezért a naivitásért, de most talán hasznát veszik annak, hogy viszont nekik is juttatunk a naiv előlegből; a függetlenségi párt, amely 1905-ben Hentaller Lajos indítványára, Barabás Béla, Benedek János és mások hangos helyeslése mellett úgy mutatkozott, mintha várhatnánk tőle valamit, de mihelyt hatalomra került, rögtön lerázta magáról a nők választójogára vonatkozó erkölcsi kötelezettségét; újból ellenzékre kerülve, Justh Gyula pedig saját szavai szerint »a népnek ígérek« s ez számára kizárólag a férfitoleranciát jelentette.

Szóval a magyar nőmozgalom tapasztalatai igazolják a politikai pártok megbízhatatlanságának törvényszerűségét. A magyar nőmozgalom ezért tovább is ragaszkodik a pártok kivüliség elvéhez.

Másrészt saját meggyőző erőnkben kételkednénk, ha nem tudnánk abban bízni, hogy mozgalmunk nevelő hatása, igazságaink belső ereje végre mégis csak győzedelmeskedik.

Amikor az új pártnak tehát éppen úgy, mint bármely más pártnak elhisszük, ha kijelenti, hogy a nő emberszámába készülni, hangsúlyoznunk kell, hogy bizalmunk határa csak az első csalódás. Abban az esetben, ha a radikális párt várakozásunk ellenére elfelejtené, hogy a nők dolga ép olyan fontos, olyan sürgős, olyan életbevágó, mint a férfiaké, véleményünk ismét csak az lehetne, mint a múltban.

Mint a múltban, amikor »nevetségesnek« tartották, hogy a nők választójogával kompromittálják az »általános« választójogért folyó harcukat. Amikor népgyűléseiken szervezett brutalitással megtagadták a nőktől a szólásszabadságot. Amikor még a nő polgári iskolai neveltetését is sokalló Bánffyval fogtak kezret a nők ellen. Amikor rendőrrel távolítottak el gyűléstermeikből nőket, csupán mert azok nemük követeléseire számára is figyelmet kívántak. Amikor hivatalos sajtójukban szándékosan elhallgatták vagy elferdítették a nőmozgalom aktualitásait. Amikor asszonyaikat elvadították a feminista mozgalomtól, amelyet állandó ignorálással véltek gyengíthetni. Illetlenül hízelgének magunknak, ha folytatnók a múlt bűnlajstromát. Hiszen minél erősebb volt az ellentállás, annál jobban dicséri a feministák meggyőző munkáját az igazgatóan igazságtalan elnyomási kísérleteket végező jobb belátás.

E percben hiszünk e belátás őszinteségében, de a legparányibb visszaesés nem csupán megingatná, hanem megölné e bizalmat. Férfipártok programja elvesztették szuggesztív erejüket, amióta a szociáldemokrácia visszaélt a programpolitikával.

»Deeds no words«, a nemzetközi nőmozgalom jel-szava. Tettek s nem csupán szavak után ítél a magyar nőmozgalom is.

Bernard Shaw Pygmalionjában, mikor a laduvé nevelt virágáros leányban felébred a nő méltóságának érzése, gazdája lába elé csapja a máskor alázatosan előkészített papucsot. És Higgins professzor később azt vallja Elizának, hogy a papucsot alázatosan előkészítő

nőt csak cselédszámba vette, de amikor felháborodva hozzá vágta a háziúr hataknát symbolizáló papucst: az embert látta meg benne. S akkor szerette meg.

A magyar politikai pártok hosszú ideig cselédsorba akarták kényszeríteni a feminista mozgalmat, de az kezdettől fogva vonakodott férfipártok számára papucst melegíteni. A pártok ezért kezdik tisztelni és becsülni a magát megbecsülő mozgalmat.

Stuttner Berta báróné.

Írta: REICHENHALLERNÉ PETHEŐ IRÉN.

— Ez az utazás az utolsó erőfeszítése az én, immár a végéhez közeledő pályámnak — írta haza Suttner báróné 1912 június 16-án a Newyork-hajóról, közvetlen az Amerikában való kikötés előtt — s elhihetik nekem, hogy szent komolysággal jöttem ide, és fogok itt munkámhoz látni...

Ez a szent komolyság volt a hatóereje az ő egész életmunkájának, aminthogy minden nagy életnek és nemes, nagy sikernek ez a titka. S most, mikor alig két esztendő múlva már beteljesült az a borongós előérzet, mely a fenti sorokból szól, a régi szójárással szinte azt kellene mondanunk, hogy a békeeszme rajongója mint »katoná« halt meg, mint holtig hü katonája annak a fehér zászlónak, melyre ő szívében felesküdt, s amelytől sem gúny, sem lekicsinylés, sem az elfáradás az önként vállalt óriás munkában — egy pillanatra sem tudták őt eltéríteni.

Most, hogy a góthai krematóriumban a »Tűzvarázs« hatalmas hangjai mellett elhamvadt a test, mely olyan forró szívnek, olyan ragyogó szellemnek a földi hüvelyke volt, egy kiválóképpen nagyszabású, romantikus élet nyert befejezést Suttner báróné mint Kinszky grófné született 1843-ban Prágában s már mint gyermek és egészen fiatal leány elárulta rendkívüli képességeit. Első rajongása a művészetnek szólt, igen szép hangját Baden-Badenben, majd Parisban művelték ki híres ének mesterek. Ifjúságának jelentős momentuma a közte és a mingréliai Dedopali hercegnő között szövődött benső barátság, főként pedig az ő rövid mátkasága Wittgenstein herceggel, ki egy amerikai út közben, a tengeren hirtelen elhunyt. Ez a nagy fájdalom annál lesújtóbban érte az ifjú grófleányt, mert ekkorra már árvaságra jutott, s most vagyon nélkül, tisztán saját erejére utalva, találta magát szemben az élettel.

A bécsi Suttner báró családjában nevelőnői állást vállalt, nem sejtve, hogy ezzel a lépéssel sorsának milyen jelentős fordulatához ér. A család elsőszülött fia ugyanis komoly, mély érzellemmel megszerette őt és a fiatal férfi szerelme teljes viszonzásra talált. A szülők beleegyezését azonban még csak remélniök sem lehetett s minthogy lemondani semmi áron nem akartak, 1876-ban, titkos házasságkötés után, megszöktek Dedopali hercegnőnek a Kaukázusban levő birtokára. Túlsoká nem akarván igénybe venni a baráti vendégszeretetet, később Kutaisz-ba, majd Tifliszbe költözött a fiatal pár, hol a férj is, a feleség is nyelv- és zeneórák adásával, valamint a bécsi lapoknak küldött tudósításokkal és szépirodalmi munkákkal iparkodtak biztosítani

megélhetésüket. De gondterhes, nehéz napokat is láttak, viszont az őket környező idegenszerű, színpompás világ kifejlesztette mindkettőjük írói képességét, s mire majdnem tíz esztendei távollét után visszatérhettek hazájukba, hatalmas kiszélesedett látókört és már ismert írói nevet szerettek maguknak.

Az asszonyé volt a fényesebb, a jelentősebb. Már az 1885-i írói kongresszuson Berlinben nagyon ünnepelték őt; a rákövetkező évben megjelent két könyve »Schriftstellerroman« és »Maschinenzeitalter« csak növelték hírnevét, míg végre 1889-ben »Die Waffen nieder!« című regény meg hozta a világsikert, mert azt a könyvet nyomban minden nagy nemzet nyelvére lefordították.

Ekkor a báróné ismerte már Alfred Nobel-t és Felix Moscheles-t, ekkor már szövődtek azok a szálak, melyek őt a nyugaton kialakulni kezdett békemozgalomhoz fűzők voltak. Nagyszerű könyvével azután egy csapásra a mozgalomnak homlokterére lépett, annak legerősebb munkásává vált, hiszen abban az időben a békeeszme népszerűsítése minél tágabb körben volt a legfontosabb feladata s azt senki sem végezhette jobban, mint ennek a nagyszívű asszonynak lángszavú, megrázó könyve.

Hogy ez a könyv hívta életre úgy az osztrák mint a német Békeegyesületet — pedig a békeeszme annak megjelenéséig mindkét országban jóformán ismeretlen volt — ezt a halhatatlan érdemét Suttner bárónénak elismerik a mai új utakra tért, a tudományos pacifizmusnak is minden legkiválóbb képviselői.

1895-ben a Magyar Békeegyesület megalakítása következett, 96-ban a Világbéke Kongresszus és az Interparlamentáris Konferencia Budapesten, — mindkettőnél nagy szerep és munka jutott a bárónénak is, ki a siker érdekében minden befolyását, nagy személyes összeköttetéseit latba vetette.

A rákövetkező évben királyunk őt hosszabb magánkihallgatáson fogadta, s néhány hónapra rá megjelent a cár békemanifestuma, melynek előidézésében a báróné könyvének szintén volt része.

1899 május 18-án pedig összeült az első Hágai Konferencia, hol már nem magánemberek tárgyaltak, hanem a kormányok hivatalos képviselői, s az egyetlen nő, ki a megnyitó ünnepségre meghívót kapott, s azon részt vett, Suttner báróné volt.

Ekkor már a világ minden ismert nevű pacifistájával érintkezésben állt, mindnyájan tisztelőivé szegődtek. Így Muraviev, Werescsagin, Bloch, D'Estournelles, Richet, Passy, hogy csak a legismertebbek neveket említsük. Nobel viszont, ki több éve halott volt már, világraszóló végrendeletében

Ő. cs. és kir. Fensége József főherceg kamarai szállítója.

LÖW SÁNDOR

ékszerész és órás

Budapest, VIII., József-körut 81

Dús raktár remek kivitelű ékszerekben, ezüst serlegekben, evőeszközök és alkalmi ajándékokban, ugyszintén mindenféle zseb-, utazó-, álló- és fali órákban.

■ ■ ■ TELEFON 62—68. ■ ■ ■

tett bizonyosságot a békeügy jövőjébe vetett hitéről és a Nobel-békedíjban megteremtette a lehetőségét annak, hogy a békeügy munkásai élvezhessék jutalmát önzetlen fáradozásaiknak, melyek az emberiség számára boldogabb jövőt kívánnak és fognak megteremteni.

Az irodalmi munka sem szünetelt. Megjelent a »Martha's Kinder« című regény, a »Die Waffen nieder!«-nek folytatása, a Párisi Békekongresszus után pedig 1901-ben a Suttner-pár megülte ezüstlakodalmát.

1902-re a luzerni Háború és Béke Múzeumának megnyitása s a monacói Albert herceggel való megismerkedés esik, mely csakhamar barátsággá vált. Ez az év mégis a gyász éve lett, mert karácsonya táján a halál elragadta a báróné férjét, minden nemes törekvésének hű társát s osztályosát.

Az előkelő lelkek a munkában találnak vigaszt, s a báróné számára sem voltak a gyász évei a pihenés évei. Már 1903-ban, a Monacói Békeintézet létesítésénél, majd Berlinben a Nőszövetség kongresszusán munkában látjuk őt, 1904-re esik első amerikai útja, s ottani előadások egész sorozata. A rákövetkező évben, a huszonnyolc német városra kiterjedt előadási körút után éri a bárónét a Nobel-békedíjjal való kitüntetés világraszóló tisztessége.

Ezt követi Stockholmban a köteles Nobeldíj-előadás, melyet a skandináv országokon át valóságos diadalut követ. Jövő nyáron Londonban van mint meghívott vendég az Interparlamentáris Konferencián, majd Skóciában a Carnegie híres skibói várkastélyának vendége. Ugyanez évben jelennek meg több vaskos kötetben a memoárjai, s pár évre rá utolsó nagy regénye »Der Menschheit Hochgedanken.«

Ha ebben a könyvében a benne foglalt nemes szerelmi történet visszaadásában alább is hagyott már a költői hév, ha az közvetlenség dolgában már nem is oly megkapó, mint az ő legnagyobb műve, az eszmei rész csak annál tisztultabb, annál magasabban szárnyal.

E főmunkák megemlézése mellett sok kiváló röpiratának felsorolásába itt nem bocsátkozhatunk, fel kell azonban említenünk a »Friedenswarte« lapnak »Randglossen zur Zeitgeschichte« rovatát, melyet kezdettől fogva Suttner Berta irt, hol éles elmével, akár a gúny fulánkjával is ostromozta a napi politikának népeketrontó rövidlátását, eltévelyedéseit, s hol a ragyogó sorok között annyiszor láttuk megcsillanni a jogos felháborodásának egy-egy könnyét. Itt számolt ő be az utolsó, második amerikai útjáról is, mely a sikerek, az ünnepektetések hosszú láncolata volt bár — azok felett ő szerényen elsiklott, de kiemelte, hogy az amerikai tapasztalatok legbecsesebbje számára az, hogy ott a nevelők, tanítók az elemi iskolában csakúgy, mint az egyetemek leghíresebb kapacitásai, mind meg vannak győződve arról, hogy a világ a Béke felé halad, s mind a Béke szellemében vezetik az ifjúságot.

Suttner báróné tiszta emberszeretetből, az emberi felelősségérzetet akarta felkelteni s szóhoz juttatni a nemzetközi viszonylatokban is. Az ő ébresztő, elindító munkája: a szív munkája volt, par excellence n ő i munka és mégis óriási, mint evolúció, mint hatás, mint eredmény egyaránt.

A koronája pedig ennek a küldetéses életnek a halál, az a szépségben való meghalás, mely őt szellemi erejének teljében, még egyre sokasodó diadalok közül a zenithről szólította el, mikor szeme látta már közeledni, mindegyre közeledni az ígért Földjét.

Mert jól mondja Sir Edward Grey: a háború hívei még nem haltak meg, de a béke hívei már túlsúlyban vannak.

A nő értékéről.

Írta: Dr. DIENES VHLÉRIK
(Befejezés.)

Szempont nélkül nincsen értékelés és a női nem értékelésének nagy általánosságban elfogadott s öntudatlanul is alkalmazott szempontja ebben a kérdésben fejeződik ki: mennyiben elégti ki a nő a férfi vele szemben támasztott igényeit? Ugyanazok a tulajdonságok erénynek mondatnak, ha e követelések értelmében használódnak ki és hibáknak, ha ellenük irányulnak. A szimpátia erény, ha belőle folyólag a nő a férfi jólétének áldozza fel vagy legalább is rendeli alá magát, de bűn, ha a belőle merített képességekkel egyéni alkotásokra, maga választotta feladatokra, társadalmi munkára gondol. A részletek és közvetlenségek iránti érzék erény, ha a nő azt a férfi környezetének kellemessé tételére használja, de bűn, ha segítségével, valamely valóságot másként és talán bizonyos esetekben jobban lát meg, mint a férfi. A megmásíthatlan érzelmektől sugalmazott akarás erény, ha a férfi céljainak szolgálatában áll, de bűn, ha érdekeit veszélyezteti, szándékait gátolja.

Az egész felosztás értéke az alapvető szempont függvénye. Igaz-e ez a morális axióma, hogy a nő a férfi gyönyörűségére és szolgálatára van teremtve? Ebben a kérdésben futnak össze a feminizmus értékproblémáinak összes számai. Igaz-e legalább csak annyi, hogy az asszonynak elsősorban ezeket az igényeket kell kielégítenie, és szabad egyéb feladatokat velük szemben elhanyagolnia? A feminizmus moráljának egyik sarkalatos elvét mondjuk ki, mikor e kérdésre nem-mel válaszolunk és a megtagadott axióma helyébe ezt a másikat tesszük: az asszony nem a férfiért, hanem a jövő emberiségéért van teremtve. Az ő fejlődése dönti el az új nemzedékek sorsát. Az ő testi és szellemi élete alapozza meg az új emberiség testi és szellemi életét. Saját gazdagodásával közvetlenül tud új értékeket adni a fajtának. Kedélyvilágának hullámvásárai egész emberéletekben verődhetnek vissza a gyermekviselés nagy közösségén hatolva keresztül. Nemcsak testi, hanem lelki szervezete is a jövő emberének érdekeihez simul s a férfitársának nyújtott pillanatnyi élvezet csak eszköz valóságos feladatának teljesítésére.

Mihelyt ebből a szempontból nézzük a nőt, más értékelést fogunk fűzni összes tulajdonságaihoz. Más

	<p>a legelőnyösebbek élet-, tűz-, baleseti-, szavatossági-, betöréssel elleni, üveg-, jég- és állat-</p>	<p>Felvilágosításokkal, prospektusokkal és díjazással szívesen szolgál a</p>	<p>Kartellen kívül! Részvénytőke . . . 6.000.000 kor. Biztonsági alapot 21.000.000 „</p>
	<p>kötvények</p>	<p>biztosításoknál.</p>	
		<p>Általános BIZTOSÍTÓ Részvénytársaság igazgatósága és a társaság képviselősegei az ország minden részében.</p>	
		<p>Budapest, VII., Károly-körút 3. szám.</p>	

Az antik világ feminizmusa.

Írta: HENNI LEHMANN, Drezda.

erényeket, más hibákat fogunk felfedezni benne. Az anyaság szempontjából való értékelés, mely bár alárendelten, de mindég megvolt a köztudatban axiómáknak kezdődő érvényesítése. De míg ezt az axiómát ki akarjuk terjeszteni azokig a természetes határokig, melyeket a szoros társadalmi együttélés minden kultúrákban önként jelöl ki számára. Azt mondtuk ezzel, hogy a jövő nemzedékekért alkotott asszony a családon belül nem mérítheti ki munkakörét. Az anyaság nagy tőkéje holt tőke, ha egyszer felnőtt a gyermek s a gondozó, védő asszonyi kezek nem nyúlhatnak ki az otthon kapuján át a társadalmi élet minden rétegébe. A szellemileg és erkölcsileg felszabadított asszonyban ez az egyéni tőke társadalmi tőkévé gazdagodik, az anyaság emberszeretetté szélesül, nem divatos és sportszerű emberszeretetté, hanem valóságosan ható társadalmi erővé, mely szembe tud szállni a materiális erők, gazdasági kényszerek ellenállásával is. A nőknek az a kis csoportja, mely ma szellemileg a férfiakkal azonos képzéshez és politikailag velük egyenlő befolyáshoz jutott máris mindenhol megmutatta, hogy milyen társadalomformáló tevékenységekre képes az a morális erő, melyet bennük az elnyomatás eddig kiaknázatlanul hagyott. Ugyanezek az erők hevernek munkanélkül vagy abnormálisán szűk körre szorítottan a nők millióiban, akiket meg lehetne tanítani arra, hogy dolgozni nemcsak kézzel lehet, nemcsak a közvetlen környezetért, hanem ésszel, akarattal, összetartással sok emberre kiható távoli célokért is.

Nem akarunk a női egyéniség társadalmi és politikai értékesítésének nagy problémájához nyúlni. Csak egyszerű existencia-kérdést tettünk fel és azt akarjuk válaszolni rá, hogy van még keresnivaló az asszonyi lélek bányájában. Hibák és erények mögött találtunk az érc-erekre, melyeknek kiaknázását követeljük. A hibák és erények eltakarják őket az elfogult szemlélő előtt és azért nem hisz bennük mindenki, mert hajlandók vagyunk a nőfelszabadítás elgondolásakor a valóságos női tulajdonságok helyett azoknak hibákká torzított vagy erényekké idealizált értelmezéseit képzelni bele az események forgatagába. Amazokat nem akarjuk szóhoz juttatni, mert félünk káros következményeiktől, emezeket sajnáljuk a valóságban meghurcolni, mert félünk, hogy vesztenének eszménységükből.

Pedig az események valóságos folyásába csak a valóságos asszony léphet be, nem annak külső szempontok alkalmazásával átformált, rontott vagy eszményített képe. Az ilyen félszeg elképzelések szülhetnek ellenérveket, ideiglenes ellenállásokat, de az események belső kényszerítésével szemben tehetetlenek. Az asszonyok többet akarnak dolgozni, mint eddig dolgoztak — ez, a feminizmus. Ez a család érdekében kiszélesített társadalmi és politikai munka fogja eldönteni értéküket. Ez a munka nem lesz sem teljes, sem, tökéletes, épúgy, mint ahogy nem az férfitársaiké sem. De minthogy fogyatkozásai és kiválóságai más csomópontok körül fognak csoportosulni, természetes munkamegosztódás alakul ki majd a férfi és női munka között, melyben egymás tökéletlenségeit sok tekintetben fedezni, sőt kompenzálni fogják. Nem lesz e felszabadításból sem világmegmentés, sem ideális emberiség. Csak egy lépés tevődik vele, a mostaninál egészségesebb, gazdagabb, képzetesebb emberiség felé, több lehetőségünk lesz az életjobbításra, mert elzárt és kihasználatlan erőforrások szabadulnak fel, melyeken új és szélesebb körű munkát végezhet a társadalmi élet kiválasztó tevékenysége.

Egy angol közmondás szerint »History repeats itself« (a történelem ismétlődik); ez áll mind az egyéni, mind az általános fejlődésre és mégis minden egyén, minden korszak úgy véli, hogy élményei teljesen újak. Ez az érzés teljesen subjectív, mert hiszen objective teljesen új dolog alig fordul elő. A jelenlegi nőmozgalmat is sajátos új kori jelenségnek szokták tekinteni, s mint ilyet egyfelől a társadalmi fejlődés haladása gyanánt üdvözlők, másrésztől küzdenek ellene, mint a hanyatlás jele, a természet rendjének megfordítása ellen. Pedig csupán külső formái újak: az egyesületek, szövetségek, nemzetközi testületek alakítása; ebben a jelenkor szervezési módjához, az érdekelt csoportosulásának tendenciájához alkalmazkodik; számol a térben és faj tekintetében egymástól távol álló kultúrák szorosabb kapcsolatával, amelyet a közlekedés fokozódó lehetősége segít elő. De a nőmozgalom lényege nem ezekben a formákban, hanem alapproblémáinak felvetésében és a megoldásukra irányuló kísérletekben rejlik. Ezek mindig néhány főproblémára redukálhatók: a szellemi képzés, a gazdasági helyzet, a nő helyzete a magán- és közjogban, viszonya a férfihöz házasságban és családban. Ezeket, mint tömegproblémákat, régen felvetették és tárgyalták, egyes kiváló egyéniségek tanulmányozták, vagy egyes asszonyok — saját életkörülményeikhez mérten — gyakorlatilag megoldották.

Már az 5. és 4. század görög világa is bizonyára tömegproblémának tekintette a nőkérdést. Csak úgy magyarázható e kérdések szereplése a korszak drámai és filozófiai irodalmában. Két kérdés áll előtérben: a nő szellemi és testi képzése egyrészt, helyzete az állami életben másrészt. Felmerül az a gondolat is, hogy közös érdekeik előmozdítására szövetkezzenek az asszonyok. Hogy ez a görögök előtt nem volt idegen gondolat, azt bizonyítja az amazonok országáról szóló régi monda is. A görög tragédia női kara alkalmat szolgáltatott arra, hogy a nők közös érzelmei kifejezésre jussanak, hogy a hősnő sorsa kapcsán a nemek általános életfeltételeiről és kölcsönös viszonyáról elmélkedjenek, hogy külsőleg is jelképezzék az asszonyok összetartozását. Ilyen női kar csaknem minden olyan tragédiában van, amelyben nő áll a cselekmény középpontjában; így Sophokles Elektrájában a mykenei lányok kara, amelyet a hősnő a város »polgárnői« gyanánt üdvözöl; a trachisi nőkben a trachisi lányok, akiknek gondtalan életével állítja szembe Deianira a feleségének férje és gyermekei körüli gondjait; Medeában a korinthusi lányoké, akik részvétük nyilatkozatával jönnek a hősnőhöz. Számunkra ez utóbbiak a legérdekesebbek, mert az együttérzés kifejezésén kívül szembeállítják a nők tiszta hírnevét a férfiakéval, amelyet Jason hűtlensége bemocskolt.

Propagandabeszédeink és irataink sokszor helyezik párhuzamba a férfi katonai szolgálatait és a nő anyaságát, amelynek jelentőségét és veszélyeit nem becsülik eléggé. Ez sem új, ha Medea szavaira gondolunk:

»Azt mondják, a mi életünk itthon folyik,
Szelid patak gyanánt, míg ők fegyverrel küzdenek;
A balgák! Mennyivel szivesebben állanak ki
Három ütközetet, mint egyetlen gyermekágyat.«

A cselekmény középpontjában természetesen az egyén tragikus sorsa áll, csak futólag érinti egy-egy sor az általános igazságokat. Másképp áll ez Aristophanes vígjátékaiban; ő háromszor magát a nőkérdést választja a cselekmény kiinduló pontjává: »Lysistrata«-ban, a »Nők ünnepe«-ben és a »Nőuralom«-ban. Lysistrata athéni asszony, aki összehívja egész Hellas asszonyait, hogy velük együtt a hazát

pusztító háború befejezésére kényszerítse a férfiakat. Jónak Spárta, Boeotia, Korinthus és más tartományok asszonyai, tehát már helyközi egyesülés keletkezik; Lysistrata indítványára elhatározzák, hogy szerelmi sztrájkjal kényszerítik engedelmességre a férfiakat; valódi aristophanesi gondolat! Birtokukba ejtik a várat és az államkincstárt; visszaverik a scythák támadását; egyeseket, akik ingadoznak, Lysistrata visszatartáltól, hogy meghallgassák a szerelmet kérő férfiakat. Végül elérik a kívánt eredményt: a férfiak békét kötnek. Az egész darab elsősorban a kor férfiainak kigúnyolása, de mellesleg bizonyára azoknak az indítványoknak satirája, amelyek a nőnek részt kívántak juttatni az állam vezetésében. Mindamellettt jól festenek az asszonyok: Lysistrata alakja nagyra nő, szavaiból állambölcsesség és fölényes megértés szól. Sokan egy kiváló athéni polgár feleségét vélték benne felismerni. Ha csakugyan azt ábrázolja, akkoi a cselekmény mögött körülbelül a következő tények sejtethetők: egy okos és tettekre szathéni asszony az állam érdekében közös cselekvésre igyekezett indítani az asszonyokat, akik eleinte közönyösek voltak és haboztak — erre vall Lysistrata egyik mondása, amely talán még ma is érvényes:

»Most, hogy gyűlésbe vannak híva és Tanácskozásra nem csekély dologban, Alusznak, egy se jön.«

— de azután elfogta a lelkesedés mindnyájukat és Közösen vívták ki az eredményt.

»A nők ünnepe« kevesebb általános betekintést nyújt. A Thesmophoria ünnepen az asszonyok külön szertartásokat végeztek, amelyekről a férfiak szigorúan ki voltak zárva. Aristophanesnél arra használják fel ezt az alkalmat, hogy törvényt üljenek Euripides fölött, akit a nők ellenségének tartanak és aki meglehetősen szánalmas szerepet játszik: megijed, mindenféle cselt próbál alkalmazni, végül megígéri, hogy ha az asszonyok kibékülnek vele, egy rossz szót sem ír többé ellenük. Az egész főleg Euripides kigúnyolása; de jellemzőek az ilyen kifejezések: »a nők tanácsa«, »az asszonyok népe«, továbbá egy női hírnök, aki az asszonyok tanácsának határozatait olvassa fel, a kar szövege, amely Zeus áldását kéri a város számára és általános állami szempontokat hangoztat.

Bizonyos értelemben legérdekesebb a »Nőuralom«, mert kommunisztikus államforma keretében valósítja meg a nők jaralmát Reánk nézve tulajdonképp csak az első felvonás érdekes, amelyben az asszonyok csellel magukhoz ragadják az uralmat; itt is fölényes vezetőjük van, akinek beszédei állambölcsőségst árulnak el. A nők uralmát nagyobb gazdálkodási képességükkel okolja meg:

»A nőkre kell a várost bíznotok, Én ezt javasolom: mert ok otthon is jó felvigyázók, sáfárok nekünk.«

A II. és III. felvonás, amelyekben a vagyon- és nőközösség elméletét vizsik át a gyakorlatba, csak lazán függenek össze az elsővel és a nőkérdés szempontjából nem fontosak; talán úgy válik érthetővé az összetartozás, hogy a filozófiában ezek az elvek egyidejűleg léptek föl a nő polgári egyenjogúságának követelésével. Plato 50 évvel később állította fel »Állam« című munkájában a 2 nem egyenlő nevelésének postulatát, amelyet egy nőkből álló szövetkezés ismertetése követett. Plato terjedelmesen fejti

ki, hogy a nőket is részesíteni kell szellemi és testi képzésben. Medeabeli karokból tudjuk már, hogy az asszonyok maguk is igényt tartottak erre; hogy gimnastikában is volt részük azt megint Aristophanesből bizonyíthatjuk. Mikor Lysistrata egy spártai asszony testének szépségét dicséri, az elmondja, hogy »derekasan tornázott«. (Nálunk azt hiszem hogy a női torna az újkor vívmánya, sőt kisebb városokban ma is küzdeni kell még érte.) Plato követeli a coeducatiót és a nők bebecsátását minden pályára, a katonaira is; a férfiak végezzék a nehezebb, az asszonyok a könnyebb testi munkát, állami hivatalokban pedig teljesen egyenjogúak legyenek. Mind ez a filozófiai tárgyalás, mind a nőkérdés szereplő színpadon azt bizonyítja, hogy akkoriban napi kérdés volt. Úgy látszik, az asszonyok részéről is történtek kísérletek helyzetük javítására; különösen Aspasia küzdött ezért, jelentős szónok volt és állítólag Sokratest is tanította.

Kétségtelen, hogy akkor is voltak már hivatásosan működő, kenyérkereső asszonyok, ókori írók kiváló férfias nőket említenek, akik közül pl. Timarete az ephesusi Diana temploma számára az istennő képét, Helena egy nagy nő képét festette. Aristophanesnél találunk utalást egyszerű asszonyok kenyérkereső munkájára is. Hallunk piaci árusnőről, aki halakra alksuzik, egy másiktól, aki tyúktojást, harmadiktól, aki fűgét árul; szerepel egy virágárusnő, aki férje halála után magát és 5 gyermekét tartja fenn, hogy koszorúkat kötnek a myrthusvásárra; péket, vendéglőst, pénzváltót látunk. Asszony-uzsorás pénzt kölcsönöz kamatra; a vázak díszítései iparúzó nőket ábrázolnak. A görög fénykorban kétségtelenül megindult a mozgalom legkülönbözőbb ágainak fejlődése.

(Folytatjuk.)

LAPUNK MAI SZÁMÁNAK TARTALMA

Az élet beszél	257
Zsófia tragédiája.....	258
Bédy-Schwimmer Rózsa: A radikális-párt és a nők egyenjogúsítása	258
Reichenhallerné Petheő Irén: Suttner Berta báróné	259
Dr. Diénes Valéria: A nő értékéről	260
Henni Lehmann: Az antik világ feminizmusa	261
Mit csinál a nyáron?	263
A választójog ifjú csapatai Amerikában	263
Pedagógiai nézet a versenyeken érvényesülő ifjúsági sportról	266
Glosszák	266
Anyatej a piacon	266
7000 képzett ápolónő — papiroson	267
A Feministák Egyesülete tagjaihoz	267
Egyletek	267
Reimitz Ernő: A „Férfiliga a NŐ Választójoga érdekében évi jelentése	269
Charlotte Perkins Gilman: Magda-Margit	271
Nótisztviselők Országos Egyesülete	272

A szerkesztőség tagjai:	Laptulajdonos:
Bédy-Schwimmer Rózsa felelős szerkesztő	Feministák Egyesülete
Szikra (gr. Teleki Sándorné)	Szerkesztőség és kiadóhivata
Pogány Paula	V., Mária Valéria-utca 12. szám
„A Nő” a Feministák Egyesületének, annak felvidéki, nagybecskenyi, nagyvárad, nyiregyházi, szegedi és temesvári fiókjának, a Női viselők Országos Egyesületének, annak temesvári és szombathelyi fiókjának és a „Férfiliga a nők választójoga érdekében” hivatal közlönye.	Telefon: 142-40.
Lapunk tartalma csak a forrás megnevezésével vehető	

LÉGFÜRDŐK, NAPFÜRDŐK, VIZKURÁK

a DR. JAKAB-FÉLE LIGET-SZANATORIUMBAN

**VI., Nagy János-ut
47. szám (Városliget)**

Olcsó átalány, salson át

Mit csinál a nyáron ?

Közölje velünk,
számíthatunk-e arra,

hogy ha lapunk érdekében eddig még nem dolgozott, most megkezdje akcióját?

Vagy ha lapunk felvirágoztatása érdekében már eddig is kivette részét a munkából, hopy azt folytatni fogja? Úgyünk erdeke megkívánja, hogy lapunk minden olyasója, a nőmozgalom minden hive együtt dolgozzék velünk a feminista sajtóorgánom minél hatalmasabbá fejlesztése érdekében. Ugyebár számíthatunk rá, hogy minden lehető megtesz a nyár folyamán a cél érdekében ?

1. Szerezzen előfizetőket.
2. Vállalkozzék rá, hogy hetenként elad lapunkból 10 példányt.
3. Beszélje rá valamelyik jó ismerősét, hogy ő is adjon el hetenként 10 példányt „A Nő”-ből.
4. Kölcsönözze szomszédjának a lapot és ragadjon meg minden alkalmat, hogy a társalgás ráterelődjék.
5. Orvosa, fogorvosa, szabónője, divatárusa, fűszerese, gyermekeinek tanítója előfizet-e már „ANő”-re? Ha nem, a nyár folyamán szerezze meg őket előfizetőikül.
6. Ugyebár gondoskodik majd róla, hogy a fürdőhely olvasóterme részére járassák „A Nő”-t?
7. Szólítsa fel mindazokat, akik önnel a nők választójogáról beszélgetnek vagy vitatkoznak, hogy fizessezen elő „A Nő”-re.
8. Lapunk javára örömmel fogadunk adományokat is.
9. Tudna a nyár folyamán egy nő- és egy férfi-ismerősétől lapunk javára nagyobb, esetleg kisebb adományt szerezni?
10. Ha ősszel hazatér, haszontalan ajándékok helyett fizesse elő „A Nő”-t mindazon ismerőseinek vagy rokonainak, akik még nem előfizetői lapunknak.

Ugyebár közli majd velünk, akciója milyen eredménnyel járt?

»Ma ifjúság — holnap hatalom!« — ez a nő választójogáért küzdő szervezetek legújabb válfajának jelszava. Csak néhány hete létesült, de jól indul, az ifjúság lelkesedésének teljes erejével; tagjai nem lehetnek 17 évnél idősebbek. Úgy jött létre, hogy egész Amerikában gyermekek ezrei vitatkoznak állandóan a választójog kérdéséről és a győzelem többnyire a választójog híveit. Ezek az együttnevelkedő gyermekek együtt akarnak teljesjogú polgárokká fejlődni; a »Választójog ifjú csapatai«-nak az a célja, hogy megszilárdítsák tagjaik meggyőződését; hogy hazafias büszkeséggel nyújtsanak reális segítséget a Nemzeti Választójogi Szövetségnek szerény — 10 centes — hozzájárulásukkal.

A terv egyszerű, de ötletes. Minden tag azonfelül, hogy 10 centtel járul a Nemzeti Szövetség költségeihez, 10 új tag toborzására kötelezi magát, akik ugyanezt a kötelezettséget vállalják. A toborzott 10 tagért mindenki felelős; ha ők is már megszerezték a további 10-10 tagot, az első Centurion címet és a Nemzeti Szövetségtől külön jelvényt kap, Rev. Anna Shaw és Jane Addams sajátkezü üdvözlő soraival.

Május első szombatja választójogi nap; ekkor a csapatok »választójogi fákat« ültetnek és résztvesznek a felnőttek országsszerte rendezett ünnepségeiben.

Az első csapatot Columbiában szervezte egy 12 éves leány, Hammond Klára, akinek anyja vezette a gyermekeknek a választójogra vonatkozó tanulmányait; mikor szervezkedésükről jelentést küldtek a Nemzeti Szövetségnek és választójogi irodalmat kértek onnan, akkor vetődött fel az ifjúsági szövetség eszméje; azért hivatalos felszólítást kaptak a columbiai leánykák: alkossák ők az 1. sz. csapatot. Megküldték nekik Rev. Shaw arcképét a Szövetség üdvözlésével; a kis elnök így választott: »Valamennyien úgy véljük, hogy Dr. Shaw pompás elnök. Apám azt mondja, hogy szívesen szavazna ilyen nőre.«

Más ifjú csapatok is igényt tartottak az 1. számú csapat címére, de mivel Columbiában ez volt az első választójogi szervezet és csak azóta létesült ott a felnőttek két választójogi egyesülete, a Nemzeti Szövetség nekik ítélte oda ezt a dicsőséget.

Szervezzük a Mőtisztviselők Országos Egyesülete kötelékébe a kereskedelmi

iskolát most végzett leányokat. Egyesületi helyiség: V., Vigadó-tér 3. Hivatalos órák hétköznapokon délelőtt 9-12 óráig, délután 3-8 óráig.

Felhívjuk igen tisztelt olvasóink figyelmét a mai Lysoform-hirdetésre. Saját érdekében olvassa el mindenki és vigyen magával az elutazásra egy üveg lysoformot.

Telefon 162-72.

Kérjen divatlapot ingyen.

BLUZ-különlegességek, ruhák, pongyolák és fehérneműek a legnagyobb választékban és a legszebb kivitelben kaphatók

Faludy Lászlónál Budapest, VI. Andrásy-ut 56.

Pedagógiai nézet

a versenyeken érvényesülő ifjúsági sportról.

Örömmel olvassuk az Új Élet-ben:

»Mint minden szélsőségbe vitt dolognak, úgy az ifjúsági sportnak is erősen mutatkoznak a káros hatásai. Németországban mindegyre gyakoribbakká válnak kiváló pedagógusok ajkáról a panaszok, hogy a szertelenségbe fajuló ifjúsági sportnak megfelelő határt szabjanak. De nemcsak pedagógusok, maguk a szülők is észreveszik, hogy ebben a kérdésben nagy hibákat követnek el a sportolás kedvelői, ami nemcsak egyeseknek válik veszedelmévé, de csökkenti a nemzet kulturális értéktermelő-képességét is. Ellentétben tehát a dilettáns megállapításokkal, melyek egyoldalúan fognak föl minden dolgot, szükséges, hogy az ifjúsági sport kérdésében a pedagógiai pszichológia álláspontja is érvényre jusson. Senki sem vonja kétségbe, senki sem tagadja, hogy azok a tulajdonságok, melyeket az ifjúsági sport kifejleszteni törekszik, ne volnának értékesek, mint például a testi frissesség, ügyesség, kitartás, vállalkozási kedv testi dolgokban, önkéntes alárendelése az egyesnek közös célok elérésére stb. A pedagógiai pszichológia álláspontjáról tekintve a dolgot, azonban messzebbmenő szempontokat is figyelembe kell vennünk. Egyelőre hiányzanak ugyan még a tudományosan feldolgozott statisztikai adatok ebben a tárgyban, de ma már nem annyira sporadikus, mint inkább egyre gyakoribbakká váló esetek és eredmények mégis lehetővé teszik, hogy ebben a kérdésben egyik-másik irányban állást foglalhassunk.

Az az általános, kijelentésszerű megállapítás, hogy a sport ápolása a magasabb iskolák növendékeinek szellemi munkaképességét nem csökkentette, nem fogadható el föltétlenül helyesnek. Először is a magasabb iskolák növendékei túlnyomólag a jobbmódú családok gyermekeiből kerülnek ki, akiknél a családi befolyás, felügyelet többé-kevésbé abban az irányban is érvényesül, hogy egyéb kötelességeiket ne hanyagolják el. Pedagógiai szempontból az a fontos, hogy a rendszeres sportolás mily mértékben lehet az általános szellemi élet fejlődésére befolyással. A testi frissesség mindenesetre egyik föltétele a szellemi tevékenységnek is. mindazonáltal egy direkt átvitel az előbbiről az utóbbira nem feltétlenül áll elő, mert úgy az egyik, mint a másik irányú tevékenységben más és más motívumok hatnak közre. A sportnak az ifjúság szellemi fejlődésére való hatása a különböző egyéniségek szerint változik és sohasem lesz egységes. Ha a karakter és temperamentumbeli komplex-tulajdonságokat figyelmen kívül hagyjuk, az egyéniségek között csak pszichológiai típusokat különböztetünk meg. Ezt a megkülönböztetést itt most szándékosan tesszük s ugyancsak szándékosan cseréltük föl a »képzettípusok« megjelölését is a »pszichológiai típus« megjelöléssel, amely a mi célunk szolgálatában az előbbinek mintegy továbbfejlesztése. Vegyük először a vizuális típust. Szellemi tevékenységének alapja főképp kifelé irányuló; a jó munkások, kézművesek, technikusok, iparosok, katonatisztek, inductív módszerrel dolgozó természettudósok s hasonló foglalkozást űzők tartoznak ebbe a csoportba. Ezekre a sport, amennyiben szellemi életük is kellő ápolásban részesül — előnyös hatással van. Az auditív típus, aki a vizuálissal ellentétben speciálisan a hallási

benyomásokra fogékony; ide kell számítanunk az olvasást is, miután a betűk az akusztikus-motorikus képzeteket szimbolizálják, melyeket a szavak közvetítenek, s ezért ez a típus az irodalmi befolyások iránt is fogékony. Ez a típus aszerint, hogy szellemi képességei egyébként milyenek, éppen a figyelmet elkerülő külső befolyás hiánya miatt hajlandó az önmagába gubózásra és könnyen fejlődik belőle az álmodozó egyéniség. Ezen típusra nézve jótékonyan hal a sport, amennyiben lényével ellentétbe nem jutva, azt túlságba nem viszi, szellemi életében mindenesetre alkalmas eszköz az egyensúly helyreállítására.

De egészen másképp van ez a motorikus típusnál. Ennek az utóbbi típusnak összesen az a tulajdonsága, hogy mozgási képzeteket él át újra, amelyek aztán könnyen formálódhatnak át gyakorlati tevékenységgé s így ezek a specifikus gyakorlati ügyesség végső alapjai. Ennélfogva ez a típus az auditívval szemben, mely sokszor a tehetetlenséggel párosul, bizonyos ellentétet alkot. Hogy a felfogóképessége a motorikus típusnak általános természet-e, vagy csak egyes testrészek tulajdonsága, afőltött a megfigyelés dönt. Mi ebben az esetben a motorikus típust nem az abnormális értelemben vesszük. Általában az ebbe a csoportba tartozó normális típus a legelterjedtebb, mert a legtöbb úde, egészséges ifjú, ha némi fokozatbeli különbséggel is, mégis nagy könnyűséggel és előszeretettel űzi a sportolás különböző nemeit, ami igen erős kedv- és örömméretet vált ki, ami állandóan az e téren kifejtett tevékenységgel van összefüggésben. Ez azután valamely sportnak rendszeres üzésével oly fokot ér el, éppen abban a korban, amely pedagógiai szempontból a legfontosabb, hogy emellett minden szellemi tevékenység teljesen háttérbe szorul. Ezáltal benső, lelki akadályok támadnak a tanítás útjába. A szellemi képzésnek állandó pszichikai diszpozíció az alapja, melyet a szellemi élet állandó aktivitása, tehát egy saját benső élet hoz létre, amelynek éppen az a célja, hogy érettebb korban uralomra tegyen szert a külső dolgokkal, behatásokkal szemben; ez természetesen az ifjúságnál csak egy bizonyos fokig érhető el. A képzés fogalma ily módon itt tisztán elméleti jellegű; gyakorlati szempontból azt kell kiegészítésül hozzáfűznünk, hogy olyan gyakorlati természetű diszpozíciókat kell létrehozni, mely arra képesíti az egyént, hogy az őt környező dolgokat céljainak megfelelően alakíthassa. De a sport szertelen üzése következtében ezen a téren igen könnyen nagy félreértés támadhat a testi és benső élet egymáshoz való viszonyát illetőleg. Az elmélkedő hajlandóság, amely egyik-másik tanulóban elég korán föllép, könnyen elsorvad és ez oda fajulhat, hogy a sport szinte karakterszerű szenvedéllyé válik. Különösen elősegíti ezt az a kritikátlanság, amely a test ápolását nem a szellemi élet céljai miatt tartja szükségesnek, hanem öncélt csinál a sportból s ezt mesterséges eszközökkel, amelyek a becsvágyat fokozzák, nyilvános versenyek stb. még támogatni is igyekszik. És ez annál sajnálatraméltóbb, mivel a motorikus típusúak közül némelyek, akiknek szívizmuk különösen erős funkciót fejt ki s bizonyos impulzivitást mutatnak szellemi és kedélybeli gerjedelmek iránt, a testi mozgási ösztön túlsúlya miatt képtelenné válnak kitartó szellemi munkára. És hogy ez az utóbbi cél elérhető legyen, ilyen esetekben erőszakos eszközökhöz kell folyamodni, amivel a szellemi képzés vázolt céljai viszont egyáltalán meg nem valósíthatók. Ebből a szempontból tekintetbe jövő gyermekeknél, akik testi képességeik mellett egyúttal intellektuális képességekké

Főiskolai
Nőhallgatók
Otthona

Győry penzió

Fiatal leányok számára. — Budapest, IV., ker. Szarka-u. 7. Telefon sz.: 117-84.

is meg vannak áldva, a különböző sportünnepélyek s egyéb ilyen dolgok módjólött ellaposító, romboló hatással vannak.

A cserkészletnek is vannak szellemileg és erkölcsileg káros melléktermékei. A hosszabb ideig tartó, katonai természetű gyakorlatok alkalmával sokszor megesik, hogy a kedvezőtlen időjárás következtében a fiatalság sátrakban tölti az idejét — kártyázással és dohányzással, amiben 12-13 éves gyermekek valóságos mesterművészetet tudnak már produkálni. Szintén nem a legelőnyösebb és nem a legörvendetesebb az önállóságnak az a sajátságos, szertelen formája se, amit szintén a táborozás fejleszt ki az idősebb, más fejlettségi fokon lévő barátok befolyása alatt, akik sokszor valósággal megrontják a fiatalabbak erkölcsi érzékét. Különösen megdöbbentően mutatkozik a magasabbfokú német iskolákban a sport-mániának romboló hatása, ha a felsőbb osztályú tanulók írásbeli feladatait hasonlítják össze előző évek tanulóinak a munkásságával. És annak a oanasznak, hogy a magasabb tanintézetek tudományos munkálkodásának az eredményessége állandóan csökken, alapok a nagy valószínűséggel a nagyon elharapózott sport-mániában keresendő. Senki sem szól itt a mértékletesen, kellő formák között üzött sportról, amit az iskolákban többé-kevésbé kellőképpen ápolnak is, de sohase szabad ebben a kérdésben szem elöl téveszteni a tanulók összességének és egyeseknek is általános szellemi fejlődését. Ha tehát azt tapasztaljuk, hogy egy tanuló annyira neki adta magát a különböző sportnak, labdarúgásnak, vándorlásnak, hogy ennek következtében rögtön kínlódik, vergődik, ha egyéb, különösen szellemi munkáról van szó, ha ezen a téren kitartása, odaadása csökkenőben van, ha azt vesszük észre, hogy nincs türelme egy könyvet végigolvasni, akkor éppen elérkezett az ideje, hogy a sportszenvedélytől elvonjuk az illető tanulót, vagy ily irányú tevékenységét legalább is oly mértékben korlátozzuk, hogy jusson idő, mód és alkalom a szellemi érdekek ápolására is.◀

Mg.

Különösen fontos ez a a gyermektanulmányi alapon álló nézet ma, mikor a szellemi képzésnek a múltban tapasztalt túltengését nem a test valamennyi szervét fejlesztő mérsékelt, rendszeres mozgás váltja fel, hanem dühöng a tornaünnepélyek járványa, amelyek heteken át rogyásig gyakorolt mutatványok egyhangúságával fárasztják és merítik ki a csenevész fővárosi gyermeket. Jellemképző hatásuk pedig a produkálásra szoktatásban merül ki.

Pályaválasztási Tanácsadó. Lapunk múlt számában hírt adtunk ennek az intézménynek létesüléséről. Működését pinteken, július 5-án kezdi meg, egyelőre 2 iskolában, heti 2-2, illetőleg 3 hivatalos órában. A Feministák Egyesülete terekszik közreműködésével és tapasztalatainak rendelkezésre bocsátásával az ott jelentkező leányok számára határozottá tenni az intézmény segítségét; így remélhetően elérhetni azt, hogy Gyakorlati Tanácsadójának erre a tere is kiterjedő munkáját az útbaigazításra szorulóknak minél nagyobb körre nézve tegye hasznossá.

TELEFON 144-16.

„SZÉCHENYI“

Fiúnevelő- és tanintézet. (Internatus)

Bentlakó és bejáró tanulók számára.

Magántanulóknak előkészítés.

**Budapest, V. ker., Személynök-utca 7. sz., I. em.
Telefon 152-64. Telefon 152-64.**

Fiatalok és öregek kedvelik az új

STOLLWERCK

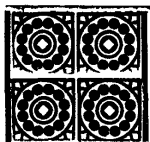
„ARANY“

csokoládét

mert minősége felülmulhatatlan.

Vidéki nőtisztviselők

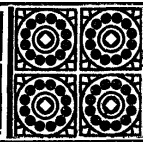
könnyű és rendkívül jövedelmező mellékeresetre tehetnek szert sorsjegyek részletfizetésre való eladása által. — Ajánlatok „Jövedelem” jelige alatt a kiadóba kéretnek. ::

TAPÉTÁK

Weisz Bélánál

Budapest, VI., Dalszínház-utca 8/B.
A M Kir Opera és Nemzeti Színház szállítója
Telefon 15~50.

Glosszák.

Egy asszony.

»A nő hiú.« »A férfi bátor.« Ezek az egyszerű mondatok bizonyára már a hátulgombolóból alig kikerült kis fickók első stílusgyakorlataiban szerepelnek. S hogy a nő hiú, a férfi pedig bátor, arról a mátyásföldi tragédia története is tanúskodik. Egy rosszul tervezett személgödörbe két ember fulladt. Nagy embertömeg verődött össze a gödör szélén. Jajveszékélés, kéztördelés, lótás-futás volt elég, a mentéshez azonban igazában csak »egy asszony« fogott. Ő egy horoggal kihúzta a két hullát és kihúzta az életben maradt fiút. Az esetről tudósításokat olvasva, részletesen megtudtuk a gödör körül tanácstalanul állt összes férfiak nevét. Lenyilatkozott a dr. Rohrböck és a dr. FriedlAnder, meg a dr. Szemere, dr. Kubanek, Huszka főjegyző, Wittmann mérnök meg a többi úr, akik, mert »a férfi bátor«, mind szerepelnek a tudósításokban. A mentéshez szükséges tettet véghezvitt asszony nevét azonban, mert »az asszony hiú«, egyetlen tudósításban sem tudtam felfedezni. Ő róla csak így emlékezett meg egy nyilatkozó úr:

— Én fél hétkor érkeztem. Keresztésekhez, ekkor még mind a hárman a gödör mélyén feküdtek. Két kollégám ebben az időben már ott tartózkodott a helyszínen, de nem segíthettek, minthogy a három szerencsétlen embert még nem emelték ki a személgödör mélyéből. (Miért nem láttak ők maguk a kihúzáshoz?) Elsőnek egy asszony — bizony a nevét nem tudom — igyekezett kihúzni a mérnököt. Ezt a nőt mi tartottuk hátulról, nehogy ő is beleessék a gödörbe.

Másnap pláne már így variálódott a mentés története:

»Arról, ami azután következett, dr. Rohrböck Ferenc, aki a mentésben a legfőbb szerepet játszotta, (Szóval már nem »az asszony« játszotta a mentésben a főszerepet.) a következőket mondta el munkatársunknak:

— Keresztésné segélykiáltásaira futottam a szerencsétlenség helyére, ahol akkor éppen egy cipészlegény igyekezett kimenteni az elalélt embereket. Kétszer is megpróbálkozott a leszállással, de mind a kétszer fuldokolva sietett vissza a föld színére. A gödör mellett egy horog feküdt, azt beleakasztottam Kutasy nadrágcattájába és teljes erőmmel húztam felfelé. Mikor a gödör széléhez ért a tehetetlen test, éreztem, hogy erőm hanyatlóban van, odaszóltam tehát a körülöttem állókhöz, hogy segítsenek. Erre többen is kapkodtak a rúd után, többek között a házmesterné, akivel együtt emeltük ki az ájult fiút. Az asszonyt, mikor a rúddal lehajolt, hátulról többen tartották, nehogy ő is a gödörbe bukjen. (Mért fogták csak »az asszonyt« és nem a bátor doktort?)

— Mialatt a fiút dr. Szemere László és dr. FriedlAnder élesztgette, folytattam a mentést. A horgot sikerült beleakasztanom többszörös ruhaszakadás után Keresztés nadrágcattájába s őt is felhúztam több jelenlevő segítségével. Akkorára már kötelet kötöttek a házmesterné derekára, (Furcsa, furcsa! A doktor úr húzta és a kötelet mégis a házmesterné derekára kötötték!) mert a leányt nem lehetett a kampóval kihúzni. Ruhája ugyanis, bárhol akasz-

tottam is meg a kampót, mindannyiszor elszakadt. A házmesterné lesietett a létrán, néhány rántással csaknem nyilásig hozta a leányt, de nem bírta tovább, elkábult és az oldalára kötött kötéllel fel kellett húzni. (Tetszik emlékezni: a mentésben a doktor úr »játszotta a főszerepet.«) Ekkor egy munkás, mély lélegzetet véve, leugrott a gödörbe és felhozták a cselédet. Nyomban hozzáálltam az élesztgetéshez, de a kísérlet sikertelen maradt. Azután dr. Szemere-t váltottam fel Keresztés élesztgetésénél, de már ő is halott volt.«

Mennyi szerénység az egyszerűen bátor férfi részéről. S milyen hiú »az asszony«, akiről jó egy csomó lap még csak annyiban sem emlékezett meg, hogy akár mint »az asszony«-t is emlegette volna. Így van kicsinyben, így nagyban. És így íródik történelem, meg a nemek pszichológiáját is ilyen alaposan tanulmányozzák. Kedves házmesterné asszonyom, azért ebben az esetben Maga volt a hős!

A sajtóhibák ördöge

ugyancsak megréftálta lapunk múlt számát: a 241. lap jobb hasábjának utolsó sorát negédesen áthajította lapunk szerkesztőjének, Szikrának cikke alá, amelyből viszont elsikkasztotta a következő szavakat: »asszonytól remélheti.«

Lám, lám! Ha a szedők asszonyok volnának, mi mindent következtetnének nagyképu tudósok ebből a furcsa tévedésből a nő szórakozottságára, megbízhatatlanságára és sok egyéb hibájára nézve!

Anyatej a piacon.

Elszörnyűködtek rajta, cikkeztek és vezércikkeztek róla, — pedig a kis gyermek, kinek e tej jogos tulajdona lett volna, már nem élt akkor, mikor a szegény, buta ruthén asszony kínos nyomorában, titkon kifejve és rejtve tehéntej közé keverve, árulta tejét. Anyatejet árulnak nyíltan, közfelháborodást nem támasztva, hatósági engedéllyel állandóan a korunk szégyenfeltjait képező — dajkaintézetek, mikor meglopják, megrabolják azt a szegény kis gyermeket, kinek ezen anyatej lenne egyetlen kincse, hogy abból szerezze egyetlen jogát az élethez: erőt és egészséget. Törvényeink bölcsesége megfosztotta őt az apától, mert hiszen nem is »rokona« apjának, ki nemzette őt, csak legjobb esetben hitelezője, és a hatósági engedély megfosztja az anyatej éltető forrásától.

Igaz, hogy asszony az, aki áruba bocsátja, asszony, aki megveszi, de elvakultak, sötétben tapogatózok, és mikor mi, látó asszonyok, felismerve e berendezés szörnjjü voltát, törvényt kérünk ellene, — kiáltó szavunk szózat a pusztában, — nem hoznak dajkatörvényt a törvényhozó urak és nekünk nincs beleszólásunk. Lopás, uzsora, hamis váltó, gyors hajtás, adó be nem vallása ellen ott a törvény nevelő, kényszerítő hatalmával; mikor újságot árul egy nyomorék szabályszerű engedély nélkül, mikor a szegény asszony gyümölcsös kosárral jár, hogy a megkeresett fillérekbe csillapítsa éhező gyermekei kínját, ha erre engedelme nem volt, megbüntetik, — de anyatejet, azt szabad árulni. Meddig tűrjük nemünk ezen szegényét?

DR. LIPPNÉ PENSIO

A BELVÁROS KÖZPONTJÁN
DEÁK-TÉR SAROK
SÜTŐ-UTCZA 2. IV. EM.

LIFT NAPPAL ÉS ÉJJEL
MODERN KOMFORT!!!
TELEFONSZÁM 98-52.

7000 képzett ápolónő — papíroson.

Egy résztvevő tapasztalatai a Vörös Kereszt-Egylet ápolónő-képző tanfolyamán.

Az ünnepies megnyitóban csaknem mindenütt pezsgős bankettet ígértek a tanfolyam befejezéséül. És ezt be is váltották a bankett alkalmából; a toasztokon kívül a tanfolyam vezető orvosa díszes emléktárgyat is kapott hálás hallgatóitól. De hogyan lettek volna hálásak, mikor a nyilvános vizsgálaton a felsülés kudarcától a vezető orvos jóvoltából megmenekültek? Mert a vezető orvos urak dehogyan is blamálják magukat kevés, vagy hiányos eredmény felmutatásával. A kérdéseket előzőleg már kétszer-háromszor feladják. Ha a buzgó hallgató első ízben csak elégtelenül tud rá válaszolni, addig-addig ismételtetik vele a feleletet, amíg aztán a nagy nyilvánosság előtt e kérdést briliánsan fejt meg.

Pedig a tananyag mennyisége a polgári iskola IV. osztályának egészségügyi anyagát egyáltalában nem muija felül. És ki gondolna arra, hogy a polg. iskola IV. osztályát végzett leányok már képzett ápolónők, holott ezek az egészségügyi tananyagát ismerik és nemcsak azt az egy kérdést, amelyre a parádés vizsgálaton oly fényesen feleltek a tanfolyam hallgatói.

De hiszen elvégre nem az elméleti tudás a fő és a polgári iskola IV. osztályának tanítványai kórházi gyakorlatot mégsem szerezhetnek.

Nézzük, miként történt e gyakorlatozás egyes kórházakban?

A tanfolyam hallgatói a hét egy-egy napján tényleg a kórházban voltak. Tehát a 6 hetes tanfolyam tartama alatt összesen hatszor lehettek a kórházban. Ha ez alkalommal tényleg ápolták és gondozták is a betegeket, vajjon ez elegendő-e arra, hogy most már nehéz sebesültek gondozását is elvállalhassák? A buzgóbbak belátták ezt is és nemcsak a nekik kijelölt napokon jártak a műtőtermekbe. Azonban a helyiségek oly szűkek, hogy az ápolónőjelöltek nemcsak egymás útjában voltak,

hanem a kórház személyzetét is akadályozták működésében. Csoda-e, ha ily körülmények között a tétlenségre kárhóztatott nők trécselésbe fojtották munkakedvüket? Ha a tétlen energiák ilyenmő felszabadulása képzett ápolónőket jelent, ám díszlelegyenek ily címen papíroson, a statisztika díszéül.

De hogyan védjük betegeinket ily csekély képzettségű, felületes tudású ápolóktól?

Érdekesen egészíti ki ezt a tudósítást a »Nemzetközi Élet«-nek, a Magyar Békegyesület hivatalos lapjának, ez a közleménye:

A »Friedenswarte« azon a véleményen van, hogy a háború hívei azt hiszik, hogy a Vörös Keresztnek legtöbbször elégtelen segítségnyújtásával mindent megtettek, amit lehetett. Nem! Mi mindig azt hirdetjük: A Vörös Kereszt szervezete csupán amolyan erkölcsi köpönyeg, mellyel a háború szégyene takarózzik.«

EGYLETEK.

Anya- és gyermekvédelmi értekezlet a F. E.-ben.

A Feministák Egyesületének anya- és gyermekvédelmi bizottsága tagjainak nagy buzgóságát bizonyította avval, hogy még június 30-án is népes értekezletet tartott s azon értékes, tevékenységről — több mint 1000 esetben végzett nyomozó és segítő munkáról — számolhatott be. A szükségessé vált intézkedésekről érdekes vita indult meg, amelyben résztvett dr. Szana Sándor főorvos, a budapesti áll. gyermekmenhely igazgatója is. Személyesen tették meg jelentéseiket az erzsébetfalvai és érsekújvári helyi bizottságok képviselői, írásban referált a szegedi bizottság. A közös háztartásban élő szülők látogatásakor tett tapasztalatai alapján kívánatosnak mondotta ki a bizottság a házasságkötést megelőző formaszágok egyszerűsítését, az okmányok beszerzésének könnyítését; feltehető ugyanis, hogy ezzel sok házasságon kívül született gyermek törvényesítése volna elérhető.

A Feministák Egyesülete tagjaihoz!

Egyesületünk pontosan fizető tagjai a lapot díjtalanul kapják.

Lakásváltozások haladéktalan bejelentését kérjük.

Vidéki tagtársainkat kérjük, hogy átutazóban el ne mulasszák egyesületünket fölkeresni! Hivatalos óráinkon kívül is csaknem egész nyáron helyiségünkben található egyesületünk titkára *Pogány Paula* és kiadóhivatalunk vezetője, politikai bizottságunk szervező titkára, *Spády Adél*. Adminisztratív ügyekben *Fekete Gizella* tagtársunk ad felvilágosítást. Telefonon (142—40) mindig meggyőződhetnek tagtársaink arról, hogy kit találnak az egyesületben; személyes megbeszéléssel könnyebb elintézni a legnehezebb kérdéseket, mint bármily sűrű levélváltással.

Lapunk javára újabban a következő adományok érkeztek be: Behr Hilda, L. S.-né és Szirmay Oszkárné 50-50 K., oly célból, hogy 10-10 érdeklődő lapunkat díjmentesen kaphassa. Gergely Janka 20 K, Pfeifer Gyuláné útján 10 K, Rosenthal Ferenc Nyíregyháza 20' K, dr. Steinberger Sarolta 2 K., Szegvár. Sándorné 10 K, Margitszigeti gyűjtés 133.40, eddigi gyűjtésünkkel 982.40 korona.

Vasároljuk és karban tartassuk irógépeinket
 „TAURUS“ özv. Meiselné tagtársunk üzletében. **Javítások** Árpád-utca 6. sz. **kellékek** Ott olcsó árakat és 5% jutalékot kapunk.
 Telefon 145—47.

Feministák összejövedele a Margitszigeten.

Június 22-én közös uzsonna mellett barátságos beszélgetésre gyűlt össze a Feministák Egyesületének száfrios budapesti tagja. A beszélgetés tárgyát a római kongresszus epizódjai képezték; utóbb lapunk érdekében azt határozták a jelenvoltak, hogy mindegyikük 10-10 tagot vagy előfizetőt szerez sürgősen a II. félévre. Így biztosíthatják lapunk sorsát azok, akik meg tudják érteni, mily nagy-jelentőségű az ügyünkre és eszméink terjedésére nézve. Végül gyűjtést rendeztek lapunk javára az egybegyűlt tag-társak.

Feministák Szegedi Egyesülete.

Jóny Lászlóné távozásával, amelyet férjének kassai térparancsnokká kinevezése okozott, súlyos veszteség érte a Feministák Szegedi Egyesületét, melynek megalakulása óta első elnöke volt. Lemondását f. hó 8-án rendkívüli választmányi ülésen nyújtotta be. A F. Sz. E. nevében dr. Turcsányiné ügyvezető alelnök mondott megleghangú bucsu szavakat, bejelentvén, hogy Jóny Lászlónét az egyesület felvirágoztatása körül szerzett hervadhatatlan érdemei elismerésül díszelnökké választották meg. A nőtisztviselők nevében — kik hivatali elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg személyesen — B e r g e r Vilma, a szakosztály titkára levélben búcsúzott, méltatva a távozó elnöknő demokratikus egyéniségét s biztosítva öt tagtársai soha nem múló hálás felismeréséről.

Az elnöki tisztség egyelőre őszig betöltetlen marad. Addig dr. Turcsányiné ügyvezető alelnök és Kárász Józsefné titkár intézik el a nyári szünet folytán amúgy is redukált számú ügyek sorát.

A pedagógiai szakosztály pályaválasztási értekezletén Vass Flóra polgári iskolai tanárnő megnyitó beszéde után Szabó Gyula kereskedelmi és iparkamarai titkár az ipari, Berger Vilma a nőtisztviselői, Gulácsy Gyula tanítóképzési tanár a gazdasági, végre Jakab igazgató a ntjelvmcsteri pályákat ismertette. Az összes közreműködőknek ezúton is hálás köszönetét fejezd ki az elnökség.

A leánygimnázium ügyében társadalmi akciót indított az egyesület, hogy a város és környékének kérelme mint nagyszabású, sok száz aláírásos memorandum kerüljön a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé, melyet f. hó 21-én nyújtott át a Szegeden időző Jankovich Béla kultuszminiszternek a Feministák Egyesületének küldöttsége. A miniszter a leánygimnázium felállítását az 1915. év szeptemberére megígérte.

A politikai bizottság képviseltette magát a június 14-iki szociáldemokrata nép gyűlésen, hogy így figyelje a különböző pártok politikai magatartását. A szónokokat megintervjuolta a nők választójogára vonatkozólag, ismételtlen kiemelve és hangsúlyozva az egyesületnek ama rnázetét, mely szerint általánosnak csakis a nőkre is kiterjedő választójogot ismerheti el.

Az országos radikális párt f. hó 21-én nagy népgyűlést rendezett, s a szegedi előkészítő bizottság hivatalosan felszólította a F. Sz. E.-t. hogy a népgyűlésen magát

képviseltesse. Az egyesület örömmel tett eleget a felszólításnak, annál is inkább, mert a radikális párt program injába fölvette a nők választójogát.

Az anya- és gyermekvédelmi bizottság legutóbbi ülésén a tagok felügyeleti munkájukról számoltak be s új anyagot kaptak. A bábaképezdei látogatások rendszeresen folynak. A legközelebbi jövőben a magándajkaságba kihelyezett gyermekek felügyeletével fognak foglalkozni. Fontos javaslatot terjesztett be a titkár az antialkoholista propagandát illetőleg, melyet lelkesedéssel fogadtak el.

A nőtisztviselő szakosztály német tanfolyamai szép sikerrel fejeződtek be. ősszel más idegennyelvű tanfolyamok szervezését is tervezi a vezetőség. A munkeszünet és záróra tekintetében társadalmi akciót készül az egyesület vezetősége indítani. Azonkívül a bizottság főgondja, hogy a nőtisztviselő nehéz, munkaterhes napjait társas összejövetelekkel, kirándulásokkal élvezetessé tegye a nyár folyamán. Tárgyalások folynak a tiszai fürdők és a nyári-mozi vezetőségével kedvezményes jegyek ügyében.

Dr. Apor Anna.

Férfiliga közgyűlése.

Június 18-án tartotta a Férfiliga idei közgyűlését Lukács György v. b. t. elnöklete alatt, aki lendületes, magas színvonalú beszédben emlékezett meg azokról a változásokról, amelyeket a nő jogi helyzete szempontjából az új Polgári Törvénykönyv javaslata magában foglal. Az elnöki megnyitó után Reinitz Ernő, a Férfiliga főtitkára olvasta fel az évi jelentést, amelyet lapunk más helyén közlünk. A pénztári jelentés felolvasása és tudomásulvétele után a dr. Dirner Gusztáv emlékére alapított ösztöndíjat ítélte oda a közgyűlés Stern Sándor egyetemi hallgatónak, aki napilapokba irt, a nőmozgalmat szolgáló cikkeivel érdemelte azt ki. Végül újra megválasztották a tisztikart és választmányt.

Apollo**műsora****dominál**

Nőtisztviselők el ne mulasszák beiratkozni a **Magántisztviselők Országos Nyugdíjegyletibe, V., Báthory-utca 5 (saját palota.)**

Reggelizés előtt
fél pohár Schmidt-
hauer-féle

Igmándi

keserűvizet igyék, ha rossz
a gyomra

FIGYELEM!
Csak a felét kell bevenni, mint másfajta
keserűvizetből.

A „Férfiliga a Nő Választójoga érdekében” évi jelentése.

Az 1914. június 18-iki közgyűlés elé terjesztette:

REINITZ ERNŐ főtktár.

A lefolyt utolsó egyesületi év eseményeiről adván jelentést, tulajdonképpen alig szólhatunk egyébről, mint a Nők Választójogi Világszövetségének, illetve a Férfiligák Nemzetközi Szövetségének tavaly június havában Budapesten lefolyt kongresszusáról, illetőleg ezeknek eredményeiről.

A Férfiligák nemzetközi kongresszusa előkészítésének szenteltük az egyesületi év legelső részének egész munkáját, ezzel egészítvén ki azon előkészületeket, melyeket a kongresszus érdekében már a megelőző egyesületi esztendőben megkezdettünk.

A kongresszus lezajlása után, amelyről még később beszámolunk, csendes időszak következett, természetes reakciójaként egyrészt a kongresszus érdekében kifejtett erős tevékenységnek, másrészt annak a körülménynek, hogy a választójogi törvényjavaslatot a képviselőház még múlt év elején törvényvé tette, bár — sajnos — anélkül, hogy a nők jogos igényét figyelembe vette volna. Tekintve pedig, hogy ligánk működésének az alapszabályok 1. §-a értelmében kizárólagos célja a választójog megszerzése a nő részére a férfiakéval azonos előfeltételek mellett, a választójog kérdésének az új törvény elfogadása után való stádiumában ligánknak alig nyílt lehetősége konkrét dologtevésre.

Visszatérve a kongresszusra, megelégedéssel és jóleső tudattal állapíthatjuk meg, hogy annak lefolyása és eredménye minden irányban kielégítő volt.

A kongresszus három nyilvános ülést, négy bizottsági ülést és a megnyitás előtt a külföldi delegátusok tiszteletére külön összejövetelt rendezett.

A nyilvános ülések részben a Pesti Lloyd-társaság dísztermében, részben a Fővárosi Vigadó nagytermében folytak le nagy közönség jelenlétében, mely figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta a különböző országok kiváló szónokainak fejtegetéseit. Az elnöki tisztséget Lukács György és Ziperowsky Károly alelnök felváltva töltötték be.

A harmadik nyilvános ülésen a nemzetközi szövetség titkára jelentést tett arról, hogy az első kongresszus óta Dániában és Massachusetts államban alakultak férfiligák, a melyek csatlakoztak a nemzetközi szövetséghez, a budapesti kongresszus idejében pedig Galiciában és Csehországban alakultak hasonló egyesületek; Ausztriában most van alakulófélben.

A bizottsági üléseken Mansfeldt, a nemzetközi szövetség vezértitkára, Ziperowsky alelnök és Reinitz főtktár elnököltek. E bizottsági ülések főbb eredményei a következő határozatokban, illetve megállapításokban jutottak kifejezésre:

1. Nemzetközi bizottság alakítandó, melynek elnöke a szövetség vezértitkára és tagjai a nemzeti ligák titkárai. Feladata, hogy ez egyes országok ligái között az érintkezést közvetítse.

2. Nagy-Britannia miniszterelnökéhez a kongresszus részéről a következő sürgöny küldendő:

»A Férfiligák Nemzetközi Szövetségének kongresszusa megállapítván, hogy Nagy-Britanniának reprezentatív intézményeit más nemzetek követésre méltó példának ismerik el, mélyen sajnálja, hogy a brit kormánynak még eddig nem sikerült beváltania amaz ígérését, hogy a nőnek a választójog terén a férfiakkal teljesen azonos jogokat adjon; mindazonáltal reméli, hogy Nagy-Britannia az elsők között lesz Euiópa nemzetei sorában, amely ki fogja elégíteni a nőnek emez igazságos és jogos követelését.«

3. N Reuter-ügynökség és a londoni Central News irodája útján a fenti sürgöny közzéteendő a brit, valamint más kultúrállamok nagy lapjaiban.

4. A Férfiligák Nemzetközi Szövetségének kongresszusai ezentúl mindenkor a Nők Választójogi Világszövetségének kongresszusaival egyidőben és egy helyen tartandók minden második esztendőben.

5. A szövetség ez idő szerint anyagi eszközökben még gyenge lévén ahhoz, hogy külön sajtó-organumot létesítsen, az újonnan alakult nemzetközi bizottság útján érintkezésbe lép az angol férfiligával avégből, hogy ez saját havi folyóiratában egy-két oldalt engedjen át nemzetközi közlemények számára. A részletek elintézését az említett bizottság hatáskörébe utalják. Az amerikai férfiligák felkérendők, hogy pénzzel, vagy a folyóirat jelentékenyebb példányszámának előfizetésével járuljanak hozzá a javasolt lapbővítés költségeihez.

6. N következő határozat dr. Drysdale javaslatára közlés céljából széjjelküldendő a nagybritanniai, francia, holland, belga, svájci, magyar és osztrák sajtónak:

»A Férfiligák Nemzetközi Szövetségének budapesti kongresszusa melegen üdvözli mindazon országok és államok kormányait, amelyek lehetővé tették a nő felszabadulását és nagy örömeinek ad kifejezést a reform gyors terjedése és annak kiváló eredményei fölött. Egyszersmind kifejezi ama reményét és hitét, hogy a választójogi reform haladása a jövőben még gyorsabb lesz és hogy az összes nagy nemzetek sietnek majd követni a kapott példákat. A kongresszus — mint csaknem az összes nemzetek képviselőinek egyesülése — kifejezni kívánja abbéli meggyőződését, hogy a nő politikai felszabadítása semmiképpen sincs ártalmára a családnak és az otthonnak, hanem hogy mindkét nem fizikai, erkölcsi és intellektuális fejlődését a legerősebb mértékben elő fogja mozdítani, ha a nőt politikailag teljes mértékben egyenjogúvá teszik a férfivel.«

Itt jegyezzük fel még a kongresszus nyilvános ülésein szerepelt szónokok neveit: Auerbach (London), dr. Bornstein (Lipcse), J. du Breuil de St-Germain (Paris), Beké Manó egyetemi tanár (Budapest), Boleslav Brösel (Csehország), Marie Bersaverie (Németország), Mr. Denison (Kanada), dr. Charles V. Drysdale (London), Marie Engelmanni (Drezda), dr. Gassmann (Jeuer), Rudolf Goldscheid (Bécs), dr. Giesswein Sándor (Budapest), Helmuth v. Gerlach (Berlin), Keir Hardie (London), dr. Emil v. Hofmannsthal (Bécs), Haypál Benő (Budapest), dr. Jersabek (Galícia), dr. Lukács György v. b. t. t (Budapest), Lénárt Jenő (Budapest), Mansfeldt ezredes (Utrecht), dr. Máday Hndor (Neuchatel),

Magyar Ház
BÉCSBEN

Grand Hotel National

WIEN II. Taborstrasse 18. 300 szoba, modern Comfort. Tulajdonos: KASZNÁR NÁNDOR.

dr. Nathan (Newyork), dr. Pataj Sándor (Zombor), Reinitz Ernő (Budapest), Paolina Schiff (Padua).

Mindezek a nő választójogának kérdését a férfi szempontjából, gazdasági, erkölcsi, egészségügyi, jogi és általános társadalmi vonatkozásaiban igen behatóan világítottak meg és előadásaikkal legnagyobbbrészt mély benyomást keltek.

A kongresszusnak, amely a hatalmas nőkongresszus fényében pregnánsan domborodott ki, általában igen jelentős hatása volt. Ez a kongresszus igazolta, hogy nemcsak az előrehaladott külföldön, de nálunk Magyarországon is tekintélyes számban vannak olyan férfiak, akik a nő küzdelmét az egyenjogúsításért és elsősorban a választójogért természetesnek és jogosultnak tartják és akik választói mivoltuknál fogva kötelességüknek érzik, hogy e meggyőződésüknek gyakorlatilag is érvényt szerezzenek.

Ez a kongresszus imponáló erejével, hatalmas méreteivel, nagy demonstratív jelentőségénél fogva egy csapásra megszüntette a kételkedést és a mosolyt, mely igen sokak véleményét eddig kifejezte és teljesen megtérítette az ügynek azokat, kik még habozok vagy ingadozók voltak. Egyik legörvendetesebb és legkézzelfoghatóbb igazolása ennek a változásnak az, hogy a kongresszus ideje alatt, illetve ideje óta a Férfiligába nagy számban Jelentkeztek önként új tagok. Ez a biztató tünet a Férfiligát további intenzív munkára serkenti és megerősíti a hozzátartozó férfiakat abban a meggyőződésben, hogy ha lelkesedéssel és odaadással támogatják a nők küzdelmét, mielőbb sikerül kivívni a nők részére is azokat az elemi emberi jogokat, amelyek minden polgárt nemi különbség nélkül megilletnek és amelyekre minden egyes polgárnak szüksége van a társadalom egészséges fejlődése érdekében.

A kongresszus anyagi eredménye tiszta maradványként 654.29 K-ra rúgott.

A Feministák Egyesülete kongresszusáról kiadványt bocsátott ki, melyben a Férfiligák kongresszusára vonatkozólag megfelelő cikket helyeztünk el.

1913. október havában a Feministák Egyesületének meghívására Basch Victor, a párisi Sorbonne tanára »A feminizmus Franciaországban« cimen előadást tartott. Az előadót, mint a francia férfiliga egyik megalapítóját, ligánk is külön összejövetel keretében ünnepelte.

Itt kell megemlítenünk, hogy a folyó év május havában Rómában lefolyt nemzetközi nőkongresszusnak, illetve a választójogi szakosztálynak első ülésezése alkalmából ligánk nevében üdvözlő-táviratot küldöttünk. A kongresszuson egyébként dr. Vikár ügyész ur volt szíves ligánkat képviselni.

Az angol lordok házában május 5., 6. és 7-én a nő választójoga második olvasásban került tárgyalásra. E tárgyalás során Lytton Lord, az angol férfiliga elnöke, nagyszabású beszédben foglalt állást a nők választójoga mellett mely alkalomból őt ligánk feliratban üdvözlölte.

Végül, mint érdekes politikai eseményről, jelentést kell tennünk az Országos polgári radikális párt megalakulásáról. Ez bennünket azért érdekel különösképpen, mert ez a párt a nő teljes felszabadítását, illetve a nő választójoga kivívását egészen világos deklarációval felvette programjába. Ligánk ez alkalomból az Országos polgári radikális pártot

üdvözlölte, amely erről örömmel vett tudomást, kijelentvén, hogy nagy súlyt helyez arra, hogy a jövőben a Férfiligával együtt küzdjön eme fontos jogkiterjesztésért.

A fenti jelentésben, amelynek — mint már előre jeleztük — a kongresszusról szóló beszámolás képezi országrészét, elmondottuk az elmúlt egyesületi év rövid történetét. Ha ez tartalomban nem is volt gazdag, a kongresszus nagy hatását mindenesetre kellőképpen értékelünk kell.

Áttérve most már a jövő egyesületi év munkaprogramjára, azonnal utalnunk kell rá, hogy a legközelebbi idő ismét bő teret fog nyújtani ligánknak és tagjainak, hogy a nő választójoga érdekében feladatát teljesítse. Új választások előtt állunk az új választójogi törvény alapján, amely a választókerületek, illetve a képviselők számát jelentékenyen megszorította. Latba kell vetnünk most minden befolyásunkat és erőnket arra nézve, hogy az új választásoknál olyan képviselőket segítsünk győzelemre, akik hivei az általános választójognak, ámde abban az általunk helyesnek tartott értelmezésben, mely a nők választójogát is felöleli. A részletes munkatervet a Feministák Egyesületével egyetértőleg most vannak kidolgozás alatt és azokat majd legközelebbi választmányi üléseink során lesz szerencsénk ismertetni, illetve azután tisztelt tagtársainknak is tudomására hozni. Egyelőre csak arra kérjük fel ligánk minden egyes tagját, hogy a most elkövetkezendő időszakában a munkalehetőségnek és munkaszükségnek ügyünk iránt az eddiginél nagyobb érdeklődést tanúsítani és a dologtevésből a maguk részét kivenni szíveskedjenek. Ebbe a tevékenységbe tartozik bele a taggyűjtés is, amelyet ismételten ajánlunk minden egyes tagtársunk szíves figyelmébe.

Gulliver

rendkívül olcsó, mert kaucsukból készült!

Gépirási munkákat

és könyomdai sokszorosításokat végeztessünk
SCHÖN GIZELLA
COPYING FAIR gépiró és sokszorosító irodájában.
V., Báthory-utca 1. szám. :: Telefon 114—91.

Magda-Margit

Írta: Charlotte Pet kins Gilman.

Fordítja : Ágoston Péterné.

(Folytatás.)

— Szerelmes történeteket nem tartok most jónak, — mondta magában. — Ez túlságosan felizgatná. A gyermekes meg untatná, de már a nagyobbaknak való megteszi, vagy legalább is nem okoz kárt. — Néhány csomagot különrakott. — Ezek itt kalandos történetek — ezek meg humorosak s azt hiszem, egy kísérteties történet sem fog ártani, ez legalább egészen más hangulatot idéz elő. Különbösen is csak néhány napról van szó, aztán úgyis egyébből lesz elfoglalva.

Hármat kiválasztott, mint amelyeket a legjobbknak gondolt, a többit pedig elrakta.

Délután, a megbeszélte időben csakugyan találkozott a nagy tölgyfa alatt. Yale kisasszony most is magáival hozta a nagy táskáját, Magda pedig gyümölcsös kosarakkal jelent meg. Nagyon alkalmas hely volt ez összeesküvők számára, mert a legelő itt babérbokrokban és illatos cserjékben Végződött.

— Itt vagyok, — mondta Magda s miután áfonyával telt kosarait gondosan elhelyezte, leült a fűbe. Olyan ember benyomását tette, aki valamilyen gyógyíthatlan betegségben szenved, de megadóan tűri, hogy még kísérletezzenek vele, jóllehet egyáltalán nem bízik a gyógyulás lehetőségében. Szórakozottan kezdte babrálni Yale kisasszony táskájának szíjait, de amint a balzsamillat megütötte orrát, hirtelen visszahökölt, mintha megszürték volna.

— Ej, ez bosszantó, nem kellett volna most idehoznom ezt a táskát, — szólt Yale kisasszony és felállt, hogy messzire dobhassa el az illatos tartalmú táskát. — Most pedig beszéljünk. Azt szeretném, ha mint felnőtt emberrel és mint önálló féllal tárgyalhatnék magával, mert amit tenni akarok, ahhoz a maga közreműködésére van szükségem. De hogy megérthessen, a terveimmel kell magát megismertetnem. Ezt azonban csak az esetben tehetem, ha eltökélt szándéka segítségemre lenni.

— Igen, asszonyom, — mondta a leány egyszerűen.

— Mindenekelőtt az egésznek a vázlatát fogom elmondani, mert előre is jelzem, hogy hosszú időt igénylő és nagyszabású tervről van szó, amely a többi közt egy kis színészkedéssel is fog járni. De első sorban néhány fontos dologra nézve kell tisztába jönnünk. Tehát mindenekelőtt — úgy-e bár, senkinek sincs itt sejtelve erről a dologról? Magda tagedólag rázta a fejét.

— Még magamnak sem volt eddig fogalmam róla, — mondotta. — Az pedig egyáltalán nem esett nehezemre, hogy ne rohanjak Zsófi nénihez ezzel a felfedezéssel. Yaie kisasszony helyeslőleg mosolygott.

— Ezt magam is elhiszem, — mondta s magában elégedetten vette tudomásul Magda humor iránti érzékét, amelytől nagy segítséget remélt. — Az első dolgunk az lesz, hogy magát eltüntetjük innen. Az emberek gondolhatnak aztán, amit akarnak. A fő az, hogy magának nyoma vesztén.

A leány érdeklődéssel kezdett figyelni.

— A követendő teendő aztán, hogy magát

valaki örökbefogadja, úgy hogy soha senki se sejtse eredeti nevét. Ez már nehezebb dolog, de azért már ezt is elintéztém. Azután pedig arról kell gondoskodnunk, hogy; jó egészségben és nyugodt hangulatban várhassa be a kis baba megérkezését.

Magda szégyenkezve nyöszörgött és fülig elpirult

— Nem szabad a dolgot ilyen módon felfognia, kedvesem. Nagyon jól tudja, hogy ezzel szembe kell nézni.

— És keresztül kell szenvedni, — mormogta a leány.

— At kell esni rajta! Ettől egyáltalán nem kell félnie. De hol is hagytuk el? Igen. A negyedik feladat a maga iskoláztatása. Lássuk csak, mennyi idő?

— Júliusban voltam tizenhat éves.

— Helyes; tehát mindössze körülbelül tizenhét éves lesz addigra. Tizenhétéves... értelmes fejű, akinek az esze még nem volt túlterhelve. így hát következhetik a nevelés, fejlődés, művelődés.

— De hisz egyi örökkévalóságig fog tartani az én koromban, míg jutok valamire, ha ilyen későn kezdem»

— Dehogy! Nem kell minden fokozatot végigcsinálni. Azt akarom, hogy valóban jó kiképzésben legyen része. Majd meglátja, öröme lesz benne.

— És mi lesz... mi lesz a gyermekkel?

— Őt is örökbefogadom... legalább egy időre. Azt hiszem, ez egyelőre a legjobb megoldás. Mert csak ihjen módon állhat maga tisztán a világ előtt mindaddig, míg hivatást választott és helyet küzdött ki magának az életben. És ha majd készen áll arra, hogy igényt tarthat a gyermekié, akkor a magáé lesz.

Magda elfordította az arcát. Messze előre nézett a jövőbe s ez a jövő most sokkal határozottabb körvonalakban bontakozott ki előtte, mint eddig bármikor.

— Talán... fiú lesz, — mondta vontatva s arcának pírja felhúzódott egészen hajának tízéig.

— Lehetséges, hogy fiú lesz. Fiú vagy leány, hiszen az mindegy. Annyi bizonyos, hogy eljön. És maga egyes egyedül fogja őt várni... így hát teljesen a magáé lesz. Éppen ezért komolyan és kitartóan kell dolgoznia, hogy gyermekének megfelelő helyet biztosítson az életben.

— Van valamilyen zárt helye a szobájában, ahol valamit elrejtethet? — kérdezte hirtelen Yale kisasszony.

A leány gondolatai még a távoli jövőben kalandoztak, meglepve fordult most Yale kisasszony felé.

— Igen! — mondotta. — Egy zárható kofferem van. Ez volt velem Millvilleben.

— Helyes! — mondta Yale kisasszony.

— Mit kell elrejtennem? — kérdezte Magda kíváncsian,

— Majd meglátja, egyelőre még itt sincsenek a leglényegesebb elrejtendő tárgyak. Most mindössze csak néhány elbeszélést adhatok. Milyen gyorsan tud olvasni?

— Ezt nem tudom megmondani. Azt, amit reggel kaptam, körülbelül egy óra alatt olvastam el. Nagyon érdekes volt. De nem akart erre nézve kérdezni valamit?

— Arra majd később kerül sor — felelte Yale kisasszony. — Mit gondol, el tudná ma este mindezt olvasni, mielőtt elalszik?

— Azt hiszem, igen.

(Folytatjuk.)

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

EGYESÜLETÜNK PONTOSAN FIZETŐ TAGJAI DÍJTALANUL KAPJÁK HIVATALOS LAPUNKAT

„A NŐ“-T

TAGSÁGI DÍJ HAVONTA 1 KORONA.

VALAMINT SZOMBATHELYI ÉS
TEMESVÁRI FIÓKEGYESÜLETEINEK
HIVATALOS ÉRTESÍTÉSEI

A szerkesztésért felelős: GERGELY JANKA.

EGYESÜLETI HELYSÉG V. KE
VIGADÓ-TÉR 3. TELEFON 80—7
OLVASSUK EL PONTOSAN HIVATALOS KÖZLÉSEINKET, MÉR
KÜLÖN MEGHÍVÓKAT NEM
KÜLDÜNK

A kereskedelmi iskolából és tanfolyamokból kikerülő fiatal kartársak figyelmét hívjuk fel egyesületünkre, ajánljuk nekik a beiratkozást.

Összejövetelek.

Minden hétfőn este fél 8 órakor díjtalan német társalgási óra.

Minden szerdán este sétahajózás. Indulás az Arany János-utca végén levő hajóállomásról 8.20 órakor, visszatérés ugyanoda 10.30 órakor. Költség 44 fillér.

Kirándulások.

Július 5-én: Pomáz-Dömörkapu, Lajosforrás. Találkozás a Pálffy-téri állomáson reggel 7.20 órakor. Gyaloglás 4 óra. Vezető: Borsodi Aranka.

Július 12-én: Visegrád-Prédikálószek-Dömös. Találkozás a nyugati pályaudvaron reggel 5 órakor. Gyaloglás 7 óra. Vezető Fehér Jolán.

Július 19-én: Fördőkirándulás Kovácspatakra. Találkozás a nyugati pályaudvaron reggel 8.45 órakor. Gyaloglás nincs. Élelmet mindenkor magunkkal viszünk.

Németországi kartársaink legrégebbi testülete a Kaufmannischer Verband für weibliche Angestellte most ünnepelte fennállásának huszonötödik évfordulóját. Egy ünnepi iratot adott ki a szövetség »25 Jahre Berufsorganisation« címmel. Voltaképpen az egész füzetet le kellene itt nyomtatnunk, oly érdekes képét mutatja a fejlődésnek, a külső és belső szervezet megszilárdulásának. Ahogyan az elnök Acmes Hermann, az 50 jubiláns tag egyike leírja a 25 év előtti elárúsítónő és nőtisztviselő keserves küzdelmeit, néhány ember hihetetlenül szívós munkáját az egyesület szervezése körül, és ahogy a következő közlemények sorrendre bemutatják, hogyan lett a kis jótékonyági egyletecskéből 34000 tagot számláló, nagyszerűen adminisztrált a szociális egyesületi munka minden terén vezető testület, az egy egész fejezete a szociális fejlődésnek. A füzet igen érdekes számadataiból csak néhányat sorolunk itt fel.

A tagok száma 1889-ben 1147 volt, 1913-ban 34.015, akik 83 helyi csoportot alkotnak. Az alapítás évében az elhelyezkedés száma 359 volt, 1913-ban 7238, az összes közvetített állások száma 85485. Érdekes a béremelkedési statisztika is, amelyből kitűnik, hogy állandóan javul a fizetések aránya, és még az 1913-as év is, amely pedig gazdaságilag mindenfelé visszaesést hozott, mutat ezen a téren valami javulást, jöllehet úgy a bejelentett, mint a betöltött állások száma csökkent az előző évhez képest.

Igen nagy figyelmet fordít az egyesület a jogi tanácsadásra is. A jelentés első évében 400 esetben interveniált az egyesület jogi irodája, 1913-ban már az ötzetet is meghaladta az esetek száma. Természetes, hogy a munkának ezt az óriási tömegét nem végezheti el egy ügyész és nem is csupán nobile officium gyanánt. Külön irodát kellett erre szervezni, úgy, hogy csak a legkomplikáltabb kérdések kerülnek az ügyész elé.

Kezdetben a betegsegélyzést a szövetségnek kellett intéznie, mert megalakulásakor nők számára még nem volt Németországban betegsegélyző-intézmény. Külön egyesületet alapított evégből a szövetség, ezt a változó betegsegélyző-

törvény rendelkezéseire képest többször átalakította, míg végre 1914. január elsején életbelépett a jelenlegi törvény, mely a külön egyesület további fentartását feleslegessé tette. Egy érdekes vitája is volt a Verbandsnak a betegsegélyző miatt. 1899-ben a berlini orvostársaság panaszt emelt elene a rendőrségnél orvosnők alkalmazása miatt, mert a berlini egyetem akkor még nem nosztrifikálta orvosnők külföldi diplomáit. A rendőrség meg is tiltotta, hogy a betegsegélyző orvosai sorában nők is legyenek, de a szövetség addig reklamált és felebbezett, amíg véglegesen elrendezte a kérdést és nem kellett tagjait a nők nyújtotta orvosi segítyől megfosztania.

Érdekesen emlékezik meg a jelentés a szövetség könyvtáráról. Végigszenvedték e könyvtárral a kistökéjű egyesületi könyvtárak összes keserveit, amelyek még Németországban, az olcsó könyvek hazájában, is elég nagyok, bár korántsem olyanok, mint nálunk. Most már szakavatott, tanult könyvtárosok vezetése alatt áll a 7000 kötetet számláló könyvtár, rendszertelen ajándékozásoktól függetlenül, igen szigorú könyvtárszabályokkal dolgozik és a vidéki fiókokat folytonos csere alapján vándorkönyvtárakkal látja el. A szövetség saját kiadásában is igen jó szakmunkák jelennek meg időnként, valamint egy élénken szerkesztett lap.

Az iskolakérdés fejlődése is híven visszatükrözi az általános szociális haladás tüneteit. Az iskolai képzettség hiányai 1889-ben arra indítják a szövetséget, hogy továbbképző-kurzusokat nyisson, melyeket 1902-ben a berlini kereskedelmi testület saját kezelésébe vett át. A szakoktatás javításáért és a magán-zugiskolák ellen keserves küzdelmet folytat a szövetség, mely küzdelem most már a közeli jövőre eredményt ígér. Az elárúsítónők kötelező továbbképzésének elvét hosszú, 13 éves küzdelem után sikerül érvényre juttatni a törvényhozásban. Az egyenlő szakoktatásért ugyanolyan vehemens küzdelmet folytat a szövetség, mint mi idehaza.

A szociális munka részletkérdéseiben is serényen dolgozik a szövetség. A záróórakérdés, tanoncügy, ipari és kereskedelmi bíráskodás, versenykikötés, vasárnapi munkaszünet, betegsegélyezés, aggkori ellátás, alkalmazottak kamarái egytől-egyig sokat foglalkoztatják. A legtöbb kérdésben ma már teljes a siker, az érdekképviselőkben és önkormányzati szervekben megszerezték a nőalkalmazottaknak a kellő női érdekképviselést.

Ha még hozzátesszük, hogy az általános nőmozgalomban is teljes energiával vesz részt a szövetség, megállapíthatjuk, hogy evvel a nagy és eredményekben gazdag testülettel teljesen egy utón haladunk. Nagyobb méretekre transzponálva, ugyanazt a képét adja, a szociális munkának, mint a mi egyesületünk. A méretbeli eltérést a magyar és német ipar és kereskedelem arányának különbözősége magyarázza és az a körülmény, hogy a Verband rendes bevétele tagdíjakból 1913-ban 285000 márka volt. Magyarországon ez a szám ma még csak a mi vágyainkban él, de bizonyos, hogy nem tartozik ez sem az elérhetetlen vágyak sorába. Tagtársainkon áll, hogy milyen tempóban közeledünk feléje.